

**ONTWERP VAN DECREET OVER DE WEGINFRASTRUCTUUR EN HET
WEGENBELEID EN DE WATERINFRASTRUCTUUR EN HET WATERBELEID**

Het voorliggend ontwerp van decreet verzamelt verschillende wijzigingen aan de huidige regelgeving inzake de weginfrastructuur en het wegenbeleid, en de waterinfrastructuur en het waterbeleid.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

In dit ontwerp van decreet worden diverse wijzigingen aangebracht aan de bestaande regelgeving inzake de weginfrastructuur en het wegenbeleid, en de waterinfrastructuur en het waterbeleid.

Al deze bepalingen worden hieronder toegelicht.

B. Inhoud

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

De decreten en wetten die worden gewijzigd betreffen gewestaangelegenheden.

Hoofdstuk 2. Wijziging van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968

Het ontwerp van decreet wijzigt artikel 38, §1, eerste lid, punt 5°, van de wet van 16 maart 1998 betreffende de politie over het wegverkeer (hierna: Wegverkeerswet). Met deze wijziging wordt een lacune in de Wegverkeerswet aangepakt.

Op heden is het zo dat wanneer men als bestuurder en/of als persoon die een bestuurder begeleidt met het oog op de scholing een overtreding heeft begaan van de regels inzake scholing en onderricht, de politierechter hen geen verval van het recht tot sturen kan opleggen. Met deze wijziging wordt de facultatieve mogelijkheid ingeschreven voor politierechters om bestuurders en/of hun begeleiders een verval van het recht tot sturen op te leggen indien deze een overtreding hebben begaan van de bepalingen door de Koning vastgesteld krachtens artikel 23, §1, 2° en 4°, van de Wegverkeerswet.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van de wet van 21 juni 1985 betreffende de technische eisen waaraan elk voertuig voor vervoer te land, de onderdelen ervan, evenals het veiligheidstoebehoren moeten voldoen

Er worden wijzigingen aangebracht in artikel 1 en artikel 4bis van de wet van 21 juni 1985 betreffende de technische eisen waaraan elk voertuig voor vervoer te

land, de onderdelen ervan, evenals het veiligheidstoebehoren moeten voldoen, hierna de Wet op de technische eisen genoemd.

De wijzigingen aan artikel 1 van de Wet op de technische eisen situeren zich hoofdzakelijk op twee vlakken. Enerzijds wordt de decretale basis voor retributies uitgebreid en anderzijds wordt de paragraaf met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens herwerkt.

Wat de uitbreiding van de decretale basis voor retributies betreft, bevat het huidig artikel 1 van de wet op de technische eisen een aantal algemeen geformuleerde bepalingen die de Vlaamse Regering de bevoegdheid geven om te bepalen in welke gevallen retributies kunnen worden geheven.

In verschillende adviezen heeft de Raad van State opgeworpen dat deze bepalingen strijdig zijn met artikel 173 van de Grondwet en dat de gevallen waarin retributies zijn verschuldigd en door wie deze verschuldigd zijn, in de decretale bepaling zelf moeten worden geregeld, opdat zij voldoende rechtsgrond zouden bieden (zie bv. advies nr. 72.298/3 van 3 november 2022).

Om tegemoet te komen aan de bovenstaande kritiek van de Raad van State wordt een nieuwe paragraaf 4ter ingevoegd in artikel 1 van de wet op de technische eisen, waarin de gevallen worden omschreven waarin retributies kunnen worden geheven en door wie zij verschuldigd zijn. Tevens wordt een delegatie voorzien aan de Vlaamse Regering om het tarief en de betalingswijze van de retributies, evenals de procedure bij niet-betaling, te bepalen.

Met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens geldt dat enkel een inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven kan plaatsvinden krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de "essentiële elementen" voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.

Hoewel de Raad in het verleden reeds heeft geoordeeld dat deze essentiële elementen op afdoende wijze worden geregeld in artikel 1, paragraaf 7, van de wet op de technische eisen (zie advies nr. 71.906/1/V van 26 augustus 2022, randnr. 5.2.2), wordt op dit punt formeler toegezien dan voorheen en wordt ook een striktere interpretatie gevolgd.

Het Grondwettelijk Hof en de Raad van State zijn thans van oordeel dat, ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel 'essentiële elementen' van een verwerking van persoonsgegevens uitmaken, die in de wet zelf moeten worden vastgesteld: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.

Het verdient bijgevolg aanbeveling om de bovenstaande punten verder te verfijnen op het niveau van decreet.

Tenslotte wordt ook nog een in onbruik geraakte bepaling in artikel 1, paragraaf 4bis, opgeheven.

De vervanging van artikel 4bis, paragraaf 2, van de Wet op de technische eisen beoogt overtreders bijkomend te motiveren om in bepaalde gevallen over te gaan tot regularisatie van de overtreding die wordt vastgesteld. Daartoe kan de Vlaamse Regering voor bepaalde overtredingen bepalen dat het verval van strafvordering slechts intreedt wanneer de overtreder de onmiddellijke inning betaald heeft en hij

tot regularisatie is overgegaan. Het gaat hier over twee cumulatieve voorwaarden. In bijvoorbeeld het geval van rijden zonder een geldig keuringsbewijs, betekent dit dat de overtreder het voertuig moet laten keuren. Dezelfde werkwijze kan bijvoorbeeld eveneens toegepast worden bij grote of gevaarlijke gebreken op het vlak van technische eisen, waarbij het gebrek eerst moet worden hersteld.

Bij gebrek aan een tijdige regularisatie kan het openbaar ministerie alsnog strafvordering instellen en de betrokkene voor de rechtbank brengen om een strengere straf te laten uitspreken. Zoals ook in de vorige versie van de tekst het geval was, kan het openbaar ministerie, ook wanneer er wel betaald en geregulariseerd werd, indien gewenst, alsnog overgaan tot het instellen van de strafvordering (binnen een maand te rekenen vanaf de dag waarop aan beide voorwaarden is voldaan).

De Vlaamse Regering kan bepalen voor welke inbreuken een regularisatie vereist is als voorwaarde voor het strafverval, evenals binnen welke termijn dit dient te gebeuren. Tevens bepaalt de Vlaamse Regering de voorwaarden en nadere regels betreffende de regularisatie van de inbreuk.

Er dient te worden benadrukt dat ook in de gevallen waarin de strafvordering wel vervalt door betaling van de onmiddellijke inning, de overtreder steeds de verplichting heeft de inbreuk te regulariseren alvorens zich met het voertuig opnieuw op de openbare weg te begeven. Een nieuwe vaststelling leidt in voorkomend geval immers tot een nieuwe inbreuk.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet van 19 april 1995 betreffende de organisatie en de werking van de loodsdienst van het Vlaamse Gewest en betreffende de brevetten van havenloods, bootman en diepzeeloods

Het decreet van 19 april 1995 betreffende de organisatie en de werking van de loodsdienst van het Vlaamse Gewest en betreffende de brevetten van havenloods, bootman en diepzeeloods (hierna: het Loodsdecreet) bepaalt in artikel 7 dat de Vlaamse regering de gebieden bepaalt waarbinnen de vaartuigen verplicht zijn om een loods aan boord te nemen. De Vlaamse regering duidt de categorieën van vaartuigen en de gezagvoerders aan die van deze verplichting zijn vrijgesteld. Daarbij dient de Vlaamse regering onder meer een algemene vrijstelling te verlenen aan gezagvoerders die binnen een bepaalde termijn een bepaald aantal keren eenzelfde traject afleggen.

Deze regeling werd uitgewerkt door middel van het besluit van de Vlaamse regering van 15 juli 2002 betreffende de verscherpte loodsplicht voor vaartuigen in de Belgische territoriale zee en vaarwateren onder de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest.

In dat besluit wordt bepaald dat de algemene verklaring van vrijstelling aan de gezagvoerder van een vaartuig wordt uitgereikt indien deze slaagt voor een bekwaamheidsproef. De minister die de loodsdienst onder zijn of haar bevoegdheid heeft, bepaalt onder andere:

- de voorwaarden waaraan de gezagvoerder, namelijk de kapitein of de bevoegde officier die de navigatie leidt, die kandidaat-verklaringhouder is, moet voldoen om aan de bekwaamheidsproef te mogen deelnemen;
- de procedure voor de aanvraag van de algemene verklaring van vrijstelling;
- de procedure voor de verdere afhandeling van de aanvraag van de algemene verklaring van vrijstelling;
- de regels voor de herkansing;
- de verplichtingen van de verklaringhouder, alsook de controle op de naleving ervan.

Met het ministerieel besluit van 23 augustus 2002 betreffende de toekenning van een verklaring van vrijstelling voor het nemen van een loods of het gebruikmaken van loodsen op afstand werd de procedure tot het verkrijgen van een algemene verklaring van vrijstelling uitgeschreven. Daarbij werden tevens een vergoeding en betalingsmodaliteiten bepaald voor de deelname aan de bekwaamheidsproef. Het ministerieel besluit werd opgesteld overeenkomstig het advies nr. 27.966 van de Raad van State van 24 november 1998.

Het voornoemde ministerieel besluit werd opgeheven en vervangen door het ministerieel besluit van 20 juni 2005 betreffende de toekenning van een verklaring van vrijstelling voor het nemen van een loods of het gebruikmaken van loodsen op afstand. Dit nieuwe besluit voorzagt dezelfde bepaling omtrent de vergoeding en betalingsmodaliteiten voor de deelname aan de bekwaamheidsproef. Het ministerieel besluit van 20 juni 2005 werd opgesteld overeenkomstig het advies nr. 38.312 van de Raad van State van 3 mei 2005.

Naar aanleiding van een recent ontwerp van ministerieel besluit over de toekenning van een verklaring van vrijstelling voor het nemen van een loods of het gebruikmaken van loodsen op afstand, werd het advies van de Raad van State ingewonnen. Het advies nr. 69.675 van 20 juli 2021 doet thans vragen rijzen bij de decretale grondslag van de voorziene vergoeding voor de deelname aan de bekwaamheidsproef.

De voorliggende wijzigingen strekken ertoe om de rechtszekerheid te waarborgen door de bewuste bepaling uit het ministerieel besluit van 20 juni 2005 voor de relevante periode en zonder inhoudelijke wijzigingen decretaal te consolideren. Door de bepaling uit het besluit op te nemen in het Loodsdecreet, wordt niet alleen tegemoetgekomen aan de vormvereisten, maar wordt tevens de goede werking en continuïteit van de openbare dienst verzekerd.

Hoofdstuk 5. Wijzigingen van het koninklijk besluit van 30 september 2005 tot aanwijzing van de overtredingen per graad van de algemene reglementen genomen ter uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer

Het verkeersbord C23, zonder onderbord, bevat een toegangsverbod voor bestuurders van motorvoertuigen en slepen ontworpen en gebouwd voor het vervoer van goederen, ongeacht de massa van deze voertuigen. De federale overheid is bevoegd om de regels te bepalen inzake dit algemene toegangsverbod.

Wanneer een onderbord is toegevoegd bij verkeersbord C23, geldt het verbod enkel wanneer de maximaal toegelaten massa van de voertuigen hoger is dan de aangeduide massa. De gewesten zijn bevoegd voor de massa's van voertuigen.

Deze bevoegdheidsverdeling brengt met zich mee dat elke overheid sancties moet bepalen wegens niet-naleving van de bepalingen die tot diens respectievelijke bevoegdheid behoren.

Het koninklijk besluit van 30 september 2005 tot aanwijzing van de overtredingen per graad van de algemene reglementen genomen ter uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer deelt de overtredingen in volgens graad. Overtredingen van de derde graad zijn de overtredingen die de veiligheid van personen rechtstreeks in gevaar brengen en de overtredingen die bestaan uit het negeren van een bevel van een bevoegd persoon.

Met de wet van 2 april 2021 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 september 2005 tot aanwijzing van de overtredingen per graad van de algemene reglementen genomen ter uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, wat de niet-inachtneming van verkeersbord C23 betreft, classificeert

de federale overheid de overtreding van verkeersbord C23 als een overtreding van de derde graad (punt 39/2° in artikel 3 van het koninklijk besluit).

Aangezien het niet naleven van de maximaal toegelaten massa de veiligheid van personen rechtstreeks in het gevaar brengt, dient ook de overtreding van het onderbord bij het verkeersbord C23, dat de maximaal toegelaten massa vermeldt, te worden aangeduid als een overtreding van de derde graad. Om die reden wordt het koninklijk besluit van 30 september 2005 in die zin aangevuld.

Het nieuw punt 39/3° in artikel 3 van het koninklijk besluit van 30 september 2005 bepaalt dat het niet in acht nemen van de maximaal toegelaten massa zoals vermeld op het onderbord bij verkeersbord C23, geclassificeerd wordt als een overtreding van de derde graad.

Hoofdstuk 6. Wijzigingen van het decreet van 16 juni 2006 betreffende de begeleiding van de scheepvaart op de maritieme toegangswegen en de organisatie van het Maritiem Reddings- en Coördinatiecentrum

De wijzigingen van het decreet van 16 juni 2006 betreffende de begeleiding van de scheepvaart op de maritieme toegangswegen en de organisatie van het Maritiem Reddings- en Coördinatiecentrum (hierna: Scheepvaartbegeleidingsdecreet) is ingegeven door (toenemende) internationale verplichtingen in het kader van het verstrekken van verkeersbegeleidingsdiensten.

In december 2021 werd door de 'International Maritime Organization' (IMO) Resolutie A.1158(32) goedgekeurd, houdende richtlijnen voor verkeersbegeleidingssystemen (VBS) voor de scheepvaart.

Deze nieuwe resolutie, die de IMO-Resolutie A.857(20) van 27 november 1997 vervangt, vermeldt verschillende engagementen voor verkeersbegeleiding, en bepaalt onder meer dat VBS-opleidingen moeten worden goedgekeurd en dat personeel dat belast is met de taken in het kader van begeleiding van de scheepvaart (VBS-personeel) wordt gecertificeerd.

Nog volgens deze resolutie mag VBS-personeel alleen als competent worden beschouwd als het naar behoren is opgeleid en gekwalificeerd is voor de betrokken VBS-taken. Dit omvat:

- het succesvol afronden van een door een hiertoe bevoegde autoriteit goedgekeurde generieke VBS-opleiding;
- het succesvol afronden van een praktijkopleiding in het verkeersbegeleidingscentrum waar het personeelslid werkzaam is;
- het ondergaan van periodieke beoordelingen en revalidatietrainingen om ervoor te zorgen dat de bekwaamheid behouden blijft;
- het in het bezit zijn van de juiste certificering.

De verbonden overheden worden aangemoedigd om bij het uitwerken van regelgeving rekening te houden met standaarden en aanverwante aanbevelingen, richtsnoeren en modelcursussen van de 'International Association of Marine Aids to Navigation and Lighthouse Authorities' (IALA).

Naar aanleiding van advies nr. 72.401/3 van de Raad van State van 23 november 2022 werd vastgesteld dat in het Scheepvaartbegeleidingsdecreet onvoldoende decretale grondslagen aanwezig waren om de door IMO gestelde eisen en de door IALA vastgestelde standaarden en aanverwante aanbevelingen, richtsnoeren en modelcursussen uit te werken op het niveau van de Vlaamse regering.

De thans ontworpen wijzigingen strekken tot incorporatie van een gedegen decretale grondslag, die alle aspecten die het opleidings- en kwalificatieproces

volgens de bestaande internationale standaarden omvat en met aandacht voor het gepaste niveau van regelgeving. Ook een decretale rechtsgrond voor gegevensverwerking in dit verband wordt met deze wijziging voorzien.

Artikel 2, §1, 6°, van het Scheepvaartbegeleidingsdecreet definieert 'bevoegde instantie' als de dienst of diensten van het Vlaamse Gewest die belast wordt of worden met de taken die worden omschreven in het decreet.

In de Memorie van Toelichting bij het decreet wordt verduidelijkt dat in een eerder ontwerp van de tekst in die definitie uitdrukkelijk werd verwezen naar de taken uit artikel 4 van het decreet. Evenwel werd vastgesteld dat op grond van het decreet ook taken werden toegewezen aan "de bevoegde instantie" die niet specifiek als het begeleiden van de scheepvaart worden gedefinieerd. Bijgevolg werd toen beslist om de verwijzing naar artikel 4 weg te laten en in brede zin te verwijzen naar de "taken omschreven in het decreet".

Het ontwerp trekt dit door en gaat uit van de aanduiding door de Vlaamse Regering van een bevoegde instantie die zal instaan voor taken die verband houden met:

- de accreditatie van opleidingscentra;
- de goedkeuring van VBS-opleidingen;
- de vernieuwing, schorsing en intrekking van een accreditatie, goedkeuring van een VBS-opleiding of certificatie
- het controleren van elders behaalde certificaten of kwalificaties.

Het is evenwel enkel de Vlaamse Regering zelf (en niet de bevoegde instantie) die alle nadere regels met betrekking tot de procedures of voorwaarden voor accreditatie, goedkeuringen, vernieuwingen, schorsingen en intrekkingen en controles kan uitwerken.

Hoofdstuk 7. Wijziging van het decreet van 3 mei 2013 betreffende de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport

Bij decreet van 9 oktober 2020 werd een tweede lid toegevoegd aan artikel 17, §2, van het decreet van 3 mei 2013 betreffende de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport, met als doel de Vlaamse Regering toe te laten om voor specifieke inbreuken een afwijkende administratieve geldboete te bepalen. Het te bepalen bedrag van de administratieve geldboete is hoger dan de minimumgeldboete, zonder evenwel de maximumgeldboete te overschrijden. Het door de Vlaamse Regering bepaalde bedrag wordt verhoogd met de opdecimen om te komen tot de eigenlijke administratieve geldboete.

In de praktijk is echter gebleken dat de formulering van het nieuwe lid 2 tot verschillende interpretaties kon leiden. Om die reden wordt de tekst geherformuleerd zonder evenwel inhoudelijk iets te wijzigen.

Op de vraag van de Raad van State over welke interpretatiemoeilijkheden het gaat, werd geantwoord als volgt:

"In het kader van betwistingen van de administratieve geldboete wordt soms verkeerdelijk voorgehouden dat het bedrag dat door de Vlaamse Regering bepaald is niet verhoogd zou moeten worden met opdecimen. Dit is een verkeerde interpretatie van artikel 17, §2, tweede lid.

Artikel 9 verduidelijkt de huidige draagwijdte van artikel 17, §2, tweede lid van het decreet bijzonder wegtransport.

Uit artikel 17, §2, van het decreet blijkt dat het tarief van de administratieve geldboete gelijk is aan de minimumgeldboete, vermeld in artikel 14, verhoogd met de opdecimen.

In afwijking van het eerste lid kan de Vlaamse Regering, voor specifieke inbreuken, het tarief van de administratieve geldboete bepalen op een bedrag dat hoger ligt dan de minimumgeldboete, vermeld in artikel 14, verhoogd met de opdecimen, zonder evenwel de maximumgeldboete, vermeld in artikel 14, verhoogd met de opdecimen, te overschrijden.

De woorden 'in afwijking' slaan enkel op het bepalen van het tarief van de administratieve geldboete en niet op de volledige zin van artikel 17, §2, eerste lid. In de gevallen waarin de Vlaamse Regering een afwijkend bedrag bepaald heeft, is het tarief van de administratieve geldboete dus niet gelijk aan 'de minimumgeldboete, vermeld in artikel 14, verhoogd met de opdecimen', maar wel degelijk aan het door de Vlaamse Regering bepaalde bedrag, verhoogd met de opdecimen.

De bedragen in de bijlage bij het 'Besluit van de Vlaamse Regering van 22 januari 2021 over de handhaving bij de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport' zijn zoals hierboven aangehaald dus bedragen exclusief opdecimen. Er anders over oordelen zou betekenen dat verschillende door de Vlaamse Regering bepaalde bedragen buiten de in artikel 17, §2, lid 2, van het decreet bijzonder wegtransport bepaalde vork zou vallen. Verschillende bedragen vallen lager uit dan de minimum geldboete verhoogd met de opdecimen.

In het advies 68.520/3 (dd. 13 januari 2021) van de Raad van State bij dit besluit van de Vlaamse Regering werden er geen opmerkingen in deze zin gemaakt bij de vermelde bedragen waardoor de bovenstaande interpretatie ook door de Raad van State lijkt gevolgd te worden."

Hoofdstuk 8. Wijzigingen van het decreet van 9 maart 2018 houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B

Met het voorontwerp van decreet worden een aantal wijzigingen aangebracht aan het decreet van 9 maart 2018 houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B (hierna: decreet terugkommoment).

Deze wijzigingen kaderen in eerste instantie in de toepassing van een nieuwe handavingsaanpak.

Handhaving is in de eerste plaats een beleidsinstrument om de implementatie van het vooropgestelde beleid te realiseren. Als instrument moet het dus in de eerste plaats aangepast zijn aan de specifieke materie die gehandhaafd wordt.

Met het voorontwerp van decreet wordt het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023 (hierna: KVH) geïmplementeerd en worden de mogelijkheden van het KVH, met inbegrip van afdelingen 2, 4, 5, 10 en 12 van hoofdstuk 10 van toepassing verklaard.

Het KVH voorziet in een tool- of instrumentenbox aan procedureregels die gebruikt kunnen worden bij de uitwerking van het handavingsbeleid en procedures binnen elk van de beleidsdomeinen. Zo is er binnen Vlaanderen een stroomlijning van handavingsregels. Het KVH regelt niet enkel de bestuurlijke maar ook de gerechtelijke handhaving, uiteraard binnen de grenzen van de Vlaamse bevoegdheden.

De instrumenten uit het KVH maken het mogelijk om gericht en krachtadiger op te treden tegen enerzijds eenieder die het terugkommoment niet (tijdig) volgt en anderzijds de instellingen en de lesgevers die het terugkommoment of onderdelen van het terugkommoment aanbieden of geven in strijd met de bepalingen van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan.

Naast de maatregelen in het licht van het KVH wordt ook in de mogelijkheid voorzien voor het Departement Mobiliteit en Openbare Werken om, als een loutere beslissing van administratieve aard, de erkenning als instelling die het terugkommoment organiseert en de erkenning als lesgever die een onderdeel van het terugkommoment geeft, geheel of gedeeltelijk te schorsen of op te heffen als niet of niet langer voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het decreet en zijn uitvoeringsbesluiten, met inbegrip van de moraliteits- en betrouwbaarheidsvereiste die voorzien wordt in het decreet terugkommoment.

Tot slot wordt ook de bepaling in het decreet terugkommoment met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens verder verfijnd zodat de 'essentiële elementen' van de verwerkingen in het decreet zelf worden vastgesteld. Het gaat meer specifiek over de volgende elementen:

- 1° de categorieën van verwerkte gegevens;
- 2° de categorieën van betrokken personen;
- 3° de met de verwerking nagestreefde doelstellingen;
- 4° de categorieën van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens;
- 5° de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.

Hoofdstuk 9. Wijziging van het decreet van 3 mei 2019 houdende de havenkapiteinsdienst

In het kader van de handhaving van havenpolitieverordeningen en havenverkeersverordeningen door de havenkapiteinsdienst worden enkele wijzigingen aangebracht aan de bestaande regelgeving, teneinde deze verder uit te werken en te verduidelijken. Zo wordt er verduidelijkt welke detectiemiddelen kunnen worden aangewend voor de vaststelling van inbreuken en wordt in bijzonder een regeling voor de vaststelling van inbreuken door middel van beeldmateriaal uitgewerkt. Omdat die handhaving ook de verwerking van persoonsgegevens met zich meebrengt, worden eveneens bepalingen uitgewerkt die deze verwerking in overeenstemming brengt met de relevante normen over de bescherming van persoonsgegevens.

Hoofdstuk 10. Wijzigingen van het Scheepvaartdecreet van 21 januari 2022

Wijziging van artikel 80 van het Scheepvaartdecreet

Artikel 79 van het Scheepvaartdecreet bevat bepalingen omtrent scheepvaartrechten en andere retributies. Artikel 80 somt de categorieën van vaartuigen op die zijn vrijgesteld van de betaling van scheepvaartrechten en andere retributies als vermeld in artikel 79.

Bijboten die worden gebruikt voor het aan en van boord brengen van personen en goederen, en bij redding, berging en werkzaamheden moeten worden vrijgesteld van scheepvaartrechten en andere retributies, aangezien het niet verantwoordbaar of wenselijk is om te eisen dat een bijboot die op die manier wordt ingezet, eerst bijvoorbeeld een waterwegenvergunning moet bekomen, alvorens dit schip kan worden ingezet bij de geplande actie of werkzaamheden.

Woonvaartuigen die beschikken over een geldige vergunning of concessie om een ligplaats in te nemen, wanneer zij zich op hun ligplaats bevinden of wanneer zij gesleept worden naar een andere locatie, betalen reeds een vergoeding. Het is niet billijk om tweemaal een vergoeding te vragen voor het zelfde feit, nl. plaats

innemen op een bepaald wateroppervlak. Bijgevolg is voor dit traject geen waterwegenvergunning verschuldigd. De scheepvaartrechten voor de sleep blijven van toepassing.

Wijziging van artikel 133 van het Scheepvaartdecreet

Artikel 39 stelt dat al wie water capteert ofwel melding moet maken van een watervang, ofwel een vergunning voor een watervang moet bekomen. Illegale watercaptatie, waarbij men zonder melding of vergunning water capteert, wordt momenteel niet bestraft in het Scheepvaartdecreet. Het is nochtans noodzakelijk dat dit gesanctioneerd kan worden.

Artikel 41 stelt dat bij uitzonderlijk lage waterstanden of bij slechte waterkwaliteit de waterwegbeheerder of het havenbedrijf een tijdelijk verbod of beperking van watercaptatie kunnen opleggen. Het niet naleven van een tijdelijk verbod of een tijdelijke beperking wordt momenteel niet bestraft in het Scheepvaartdecreet.

Er wordt bijgevolg aan artikel 133 van het Scheepvaartdecreet een punt 3°/1 toegevoegd dat bestuurlijke sanctionering van een overtreding van artikel 39 Scheepvaartdecreet, zijnde illegale watercaptatie, mogelijk maakt.

Daarnaast wordt aan hetzelfde artikel een punt 3°/2 toegevoegd, dat een miskennis van een tijdelijk captatieverbod of een tijdelijke captatiebeperking als vermeld in artikel 41 van het Scheepvaartdecreet, mogelijk maakt.

Wijziging van artikel 198 van het Scheepvaartdecreet

Artikel 198 voorzag in een inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2024 voor verscheidene bepalingen met betrekking tot watercaptatie en het voorzien van een nieuwe tariefstructuur via een besluit van de Vlaamse Regering. Aangezien het uitvoeringsbesluit dat in deze nieuwe tariefstructuur dient te voorzien nog niet definitief goedgekeurd is, wordt met het voorliggend artikel 32 de inwerkingtredingsdatum voor de geviseerde bepalingen uitgesteld naar 1 januari 2025, waardoor de bestaande tariefstructuur behouden blijft en er geen juridisch vacuüm ontstaat.

Hoofdstuk 11. Slotbepalingen

De slotbepalingen hebben betrekking op verschillende van de bovenstaande hoofdstukken en worden nader toegelicht bij de artikelsgewijze bespreking.

C. Totstandkomingsprocedure

1. Advies van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA)

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken vroeg de MORA op 12 juni 2023 om advies over het voorontwerp van decreet over diverse bepalingen over de weginfrastructuur en het wegenbeleid en de waterinfrastructuur en het waterbeleid.

De MORA verleende zijn advies op 6 juli 2023.

Het advies van de MORA gaat in op de onderstaande vijf hoofdstukken van het voorontwerp van decreet:

1. Hoofdstuk 5: Wijzigingen van het koninklijk besluit van 30 september 2005 tot aanwijzing van de overtredingen per graad van de algemene reglementen genomen ter uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer

De raad volgt de logica dat, aangezien het niet naleven van het verkeersbord C23 als een overtreding van de derde graad wordt aangeduid, ook de overtreding van het onderbord bij het verkeersbord C23, dat de maximaal toegelaten massa vermeldt, wordt aangeduid als een overtreding van de derde graad.

Los van deze aanpassingen in het verzameldecreet wil de raad de aandacht vestigen op de mogelijke ongewenste effecten van het onderbord dat in de praktijk vaak de toegang verbiedt voor voertuigen met een massa van meer dan 3,5 ton.

Meer in het bijzonder wijst de raad op de gevolgen van de transitie van de bestelwagens naar zero emissie voertuigen. Wanneer de verbrandingsmotor in de bestelwagens wordt vervangen door batterijen, neemt het totaalgewicht van deze voertuigen toe waardoor ze logischerwijs in beladen toestand de 3,5 ton overschrijden. Op wegen met een verbod voor voertuigen van meer dan 3,5 ton worden deze batterij elektrische voertuigen bijgevolg uitgesloten, terwijl bestelwagens met verbrandingsmotor wel nog toegelaten zijn omdat ze meestal de 3,5 ton niet overschrijden.

De MORA vraagt aan de Vlaamse Regering om de uitdagingen en noden op het vlak van verkeersregelgeving, die met de energetische transformatie zullen gepaard gaan, grondig in kaart te brengen, en in samenwerking met de betrokken sectoren hiervoor gepaste oplossingen uit te werken.

Afhankelijk van de verdere ontwikkelingen op technisch vlak zullen bijstellingen in de toekomst worden overwogen.

2. Hoofdstuk 6: Wijzigingen van het decreet van 16 juni 2006 betreffende de begeleiding van de scheepvaart op de maritieme toegangswegen en de organisatie van het Maritiem Reddings- en Coördinatiecentrum

Aangezien de voorgestelde wijzigingen een mogelijke impact hebben op de havens, adviseert de MORA om over de uitwerking van de voorgestelde wijzigingen aan het Scheepvaartbegeleidingsdecreet, zo spoedig mogelijk het overleg met de havens te voeren.

In het kader van het ontwerpbesluit over de accreditatie van VBS-opleidingscentra en de goedkeuring van VBS-opleidingen werd vooraf overleg gepleegd met de Haven van Antwerpen-Brugge en de toenmalige havenkapitein van NSP.

Echter, omdat de Raad van State van oordeel was dat de rechtsgrond in het Scheepvaartbegeleidingsdecreet niet volstond om dit te regelen in een uitvoeringsbesluit, werd in het Verzameldecreet hiervoor een decretale grondslag voorzien.

In die zin zijn de havens dus wel degelijk op de hoogte van de geplande regelgeving.

Wel is het zo dat tegelijk bij de aanpassing van het decreet ook rekening werd gehouden met de verplichtingen opgenomen in de nieuwe IMO-Resolutie A.1158(32) van 15 december 2021 "Guidelines for Vessel Traffic Services". Omdat hieraan op korte termijn moet zijn voldaan, werd ook hiertoe al een decretale grondslag voorzien. In de mate dat de opmerking van de MORA louter betrekking heeft op dat aspect, kan ze als terecht beschouwd worden, en zal overleg met de havens worden georganiseerd alvorens verplichtingen in deze context zouden worden uitgewerkt in regelgeving.

3. Hoofdstuk 9: Wijziging van het decreet van 3 mei 2019 houdende de havenkapiteinsdienst

De raad merkt op dat er momenteel een initiatief op federaal niveau loopt om het Scheepvaartwetboek aan te passen, met de bedoeling om de camera's van de havenkapiteinsdienst mee op te nemen in het Scheepvaartwetboek (als *lex specialis* op de camerawet van 21 maart 2007), onder het luik maritieme beveiliging. Om overlappingsen te vermijden en met het oog op regelgevende consistentie, stelt de raad voor om in artikel 26, 2° van hoofdstuk 9 van het verzameldecreet, de verwijzing naar de wet van 21 maart 2007 tot regeling van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's te schrappen.

Met deze aanbeveling kan worden ingestemd. Het ontwerp wordt in die zin aangepast.

4. Hoofdstuk 10: Wijzigingen van het Scheepvaartdecreet van 21 januari 2022

De MORA vraagt of het begrip "droogte" eerst juridisch sluitend gemaakt moet worden, zodat er geen ruimte is voor interpretatie. De raad verwijst hiervoor naar het draaiboek "Droogte" en lopende studies van de VRAG 2.0.

Deze suggestie wordt niet gevolgd. Artikel 41 van het Scheepvaartdecreet bepaalt nu al dat bij uitzonderlijk lage waterstanden, waarbij captatie van water gevaar kan opleveren voor de scheepvaart of voor de waterwegen of de havens, of bij slechte waterkwaliteit het havenbedrijf of de waterwegbeheerder een tijdelijk verbod of een tijdelijke beperking van captatie kunnen opleggen. De zinsnede "*uitzonderlijk lage waterstanden, waarbij captatie van water gevaar kan opleveren voor de scheepvaart of voor de waterwegen of de havens, of bij slechte waterkwaliteit*" is voldoende duidelijk en begrijpelijk. Het ontworpen artikel 133, eerste lid, punten 3°/1 en 3°/2 voorziet slechts in de sanctionering van hetgeen in het Scheepvaartdecreet reeds bepaald is. Bovendien is het beleidsmatig nooit de intentie geweest om het draaiboek "Droogte" juridisch te verankeren. Hetzelfde geldt voor het afwegingskader prioritair watergebruik. Dit zou immers impliceren dat er geen ruimte meer is om af te wijken en snel te kunnen ingrijpen in uitzonderlijke of niet voorzienbare situaties.

Naar aanleiding hiervan uit de MORA tevens een bedenking bij de bestaande tekst van het Scheepvaartdecreet. Het Scheepvaartdecreet kondigt met ingang van 1 januari 2024 namelijk een nieuwe tariefstructuur aan voor het capteren van water, waardoor de huidige tariefstructuur vervalst. De methodologie en de modaliteiten hiervoor moeten via een uitvoeringsbesluit door de Vlaamse Regering worden bepaald. Het uitvoeringsbesluit is echter nog niet principieel goedgekeurd.

De raad vreest dat hierdoor een juridisch vacuüm zal ontstaan en stelt daarom voor om het voorliggende verzameldecreet aan te passen zodat de huidige tariefstructuur kan blijven gelden, zolang het nieuwe uitvoeringsbesluit nog niet is goedgekeurd. De raad doet tevens een concreet wijzigingsvoorstel.

Met deze opmerking kan ingestemd worden. Hoewel het concrete wijzigingsvoorstel van de MORA juridisch niet juist lijkt te zijn, wordt een ontworpen bepaling aan het decreet toegevoegd, waardoor de huidige tariefstructuur behouden zal blijven tot 1 januari 2025.

Daarnaast grijpt de MORA de ontworpen bepalingen tot wijziging van het Scheepvaartdecreet aan om te stellen dat er momenteel onduidelijkheid zou bestaan over de bestuurlijke handhaving in het kader van het Scheepvaartdecreet, bijvoorbeeld over de toepassing van art. 112. Dat artikel stelt dat personeelsleden van bevoegde autoriteiten, waterwegbeheerders, havenbedrijven of het loodswezen worden aangewezen als toezichthouder, agent van gerechtelijke politie of bestuurlijk opsporings-agent wanneer zij voldoen aan de Vlaamse Regering bepaalde opleidings- en ervaringsvereisten en andere voorwaarden. De raad is

reeds op de hoogte dat inmiddels een ontwerp van uitvoeringsbesluit werd geagendeerd op de Vlaamse Regering voor een eerste principiële goedkeuring op 30 juni 2023. Om een regelgevend vacuüm te voorkomen dringt de raad aan op een snelle behandeling van het dossier. Indien dit niet mogelijk blijkt vraagt de raad om ook in deze overgangsbepalingen te onderzoeken. Dit is evenwel niet langer aan de orde. Het ontwerp van uitvoeringsbesluit werd inmiddels definitief goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 31 augustus 2023.

5. Hoofdstuk 11: Aanpassing van de financieringsregeling voor het Opzoekingscentrum voor de Wegenbouw ("OCW") en het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf ("WTCB")

Ingevolge het advies van de Raad van State van 21 december 2023 werd hoofdstuk 11 weggelaten uit het ontwerp van decreet. De bespreking van het advies van de MORA over dit onderdeel wordt bijgevolg niet langer opgenomen.

2. Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA)

De GBA heeft op de zitting van 18 juli 2023 beslist om voor het voorgelegde ontwerp te verwijzen naar het standaardadvies nr. 65/2023 van 24 maart 2023 betreffende de redactie van normatieve teksten. Per mail werd op 20 juli 2023 hier kennis van genomen.

Het standaardadvies wijst op de belangrijkste eisen waaraan elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt, moet voldoen. Op basis van het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie wordt navolging gegeven aan dit standaardadvies.

3. Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC)

De Vlaamse Toezichtcommissie heeft op 13 juni 2023 advies verleend over voorliggend voorontwerp van decreet.

De Vlaamse Toezichtcommissie is van oordeel dat er voldoende waarborgen geboden kunnen worden wat betreft de bescherming van persoonsgegevens, op voorwaarde dat een aantal elementen bijkomend worden geïmplementeerd.

- a) De rechtvaardigingsgrond toevoegen aan het ontwerp of de memorie voor de wet van 21 juni 1985 en het decreet van 9 maart 2018 en de taak van algemeen belang verduidelijken voor het decreet van 3 mei 2019:*

Deze zaken werden conform het advies toegevoegd aan de artikelsgewijze bespreking van deze memorie.

- b) Voor wat de wet van 21 juni 1985 betreft de verwerkingsverantwoordelijke opnemen in het ontwerp:*

Omdat verschillende instanties deze rol (zullen) vervullen en deze instantie in het kader van toekomstige regelgeving nog niet gekend is, is gekozen voor een delegatie aan de Vlaamse Regering om de verwerkingsverantwoordelijke aan te duiden. Dit wordt zo behouden.

- c) Een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uitvoeren:*

De Vlaamse Toezichtcommissie haalt aan dat de decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren

van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (GEB - artikel 35 AVG) voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.

Voor iedere nieuwe toepassing waarbij de verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk is wordt vooraleer deze in gebruik wordt genomen nagegaan of dit noodzakelijk is. Indien dit het geval is, zal dit worden uitgevoerd op basis van de resultaten van de gegevensbeschermingseffectenbeoordeling zullen al dan niet bijkomende beschermingsmaatregelen worden genomen.

d) Voor wat het decreet van 9 maart 2018 betreft de categorieën gegevens beter afbakenen:

De VTC verwijst hierbij naar de memorie van toelichting waarin er een beknopte toelichting over de opgesomde categorieën van artikel 21, §1 staat. De betrokkene is, niettegenstaande deze beknopte toelichting, op basis van de limitatieve opsomming in artikel 21, §1 van het ontwerp van decreet voldoende op de hoogte welke categorieën van persoonsgegevens er zullen worden verwerkt in het kader van de doelstellingen vermeld in artikel 21, §2, eerste lid van het ontwerp van decreet.

e) Voor wat het decreet van 3 mei 2019 betreft opnemen in het ontwerp dat de camerabeelden enkel voor de doeleinden in het ontwerp vermeld gebruikt kunnen worden:

Deze verduidelijking werd toegevoegd.

f) Voor wat de wet van 21 juni 1985 betreft de bewaartermijn verantwoorden in de memorie:

Deze verantwoording is aan de artikelsgewijze bespreking van de memorie toegevoegd.

g) Voor wat het decreet van 16 juni 2006 en het decreet van 9 maart 2018 betreft de bewaartermijnen opnemen in het ontwerp of minstens criteria opnemen die toelaten om de bewaartermijnen te bepalen en voor het laatste decreet tevens de bewaartermijn aanpassen.

Beide decreten worden dan ook in die zin aangepast.

h) Voor wat het decreet van 3 mei 2019 betreft de bewaartermijn verantwoorden in de memorie:

Deze verantwoording is toegevoegd.

i) De nodige maatregelen nemen voor de juistheid van de gegevens:

In haar advies geeft de VTC de aanbeveling om bepalingen in het ontwerp op te nemen met betrekking tot de juistheid van de te verwerken gegevens.

Ingevolge artikel III.70, §1, 1°, van het Bestuursdecreet worden de persoonsgegevens verwerkt overeenkomstig de regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens, wat ook inhoudt dat de persoonsgegevens verwerkt worden overeenkomstig artikel 5, lid 1, d), van de AVG.

Deze verplichting is reeds duidelijk opgenomen in de artikelen van de AVG en het Bestuursdecreet en het is daarom niet aangewezen om dit nogmaals op te nemen in het ontwerp van besluit.

j) De transparantiemaatregelen uitwerken:

De verwerkingsverantwoordelijke zal overeenkomstig de bepalingen van artikel 12 e.v. van de AVG de betreffende informatie via privacyverklaring en informatieclausules aan de betrokkene bezorgen. Deze verplichting is reeds duidelijk opgenomen in de artikelen van de AVG en het is daarom niet aangewezen om dit nogmaals op te nemen in het ontwerp.

Regelgeving is daarenboven niet het meest geschikte middel om op begrijpbare, transparante en duidelijke wijze de betrokkene op de hoogte te brengen van zijn rechten.

4. Advies van de Raad van State

Op 21 december 2023 verleende de Raad van State advies nr. 74.672/3.

Het advies formuleert twee opmerkingen over de bevoegdheid.

Ten eerste wordt gevraagd om in de memorie van toelichting een verantwoording op te nemen waaruit blijkt dat beroep kan worden gedaan op de impliciete bevoegdheden vermeld in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bij het van toepassing verklaren van artikel 8, §2, eerste lid, 5° en 7°, en artikel 42 van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving (en de ermee samenhangende opheffing van artikel 601ter, 7°, van het Gerechtelijk Wetboek). De gevraagde argumentatie wordt opgenomen in de artikelsgewijze bespreking van de respectievelijke artikelen.

Daarnaast oordeelt de Raad dat de artikelen 33 en 36, derde lid, van het voorontwerp geen doorgang kunnen vinden. Deze artikelen strekken ertoe voor grote projecten en programma's in de zin van artikel 2, 5° en 6°, van het decreet van 22 maart 2019 'houdende een kader voor grote projecten en programma's' de bijdragen te plafonneren die moeten worden betaald aan, enerzijds, het OCW en, anderzijds, het WTCB. Er werd voor de voorgestelde wijzigingen een beroep gedaan op de impliciete bevoegdheden vermeld in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, doch de Raad acht de voorwaarden hiervoor niet vervuld, in het bijzonder de voorwaarde dat de federale aangelegenheid zich moet lenen tot een gedifferentieerde regeling. Gelet op dit standpunt van de Raad, werden de betrokken artikelen uit het ontwerp van decreet gehaald.

Ter zake kan voor de volledigheid worden meegegeven dat er momenteel een fusie van het OCW en het WTCB wordt overwogen, waarbij een mogelijkheid wordt gecreëerd om de bijdrageregeling opnieuw te onderhandelen.

Het advies formuleert vervolgens verschillende algemene opmerkingen en opmerkingen over de tekst, waarvan een aantal aanleiding geeft tot aanpassing van het ontwerp van decreet of de memorie van toelichting. De aanpassingen ingevolge het advies van de Raad worden telkenmale expliciet vermeld in de algemene toelichting of de artikelsgewijze bespreking.

Op de opmerkingen van de Raad van State die geen aanleiding geven tot aanpassing van het voorontwerp of waarop niet wordt ingegaan, kan als volgt worden gerepliceerd:

- randnr. 7.2.

De Raad verwijst naar zijn advies 72.624/3 van 28 februari 2023 waarin de afdeling Wetgeving een aantal bevoegdheidsrechtelijke opmerkingen heeft gemaakt bij het voorontwerp dat heeft geleid tot het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving en stelt dat in zoverre geen rekening werd gehouden met die opmerkingen bij de verdere totstandkoming van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving en de bepalingen

waarop ze betrekking hebben van toepassing worden verklaard op de handhaving van het decreet van 9 maart 2018, die opmerkingen onverminderd blijven gelden.

In de memorie van toelichting bij het ontwerp van Kaderdecreet Vlaamse Handhaving (hierna KVH genoemd) wordt uitvoerig ingegaan op het advies 72.624/3 van 28 februari 2023 van de Raad van State, afdeling Wetgeving. Voor wat betreft de bevoegdheidsrechtelijke opmerkingen die vervat zaten in de randnummers 4 tot 14 van het advies kan aldus verwezen worden naar de voormelde memorie van toelichting, waarin wordt verduidelijkt welke opmerkingen werden verwerkt en aan welke opmerkingen geen gevolg werd gegeven.

- randnr. 7.3

Randnr. 7.3 luidt: "In zoverre, inzonderheid, uit het van toepassing verklaren van artikel 8, § 2, eerste lid, 5° en 7°, van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving voortvloeit dat de personeelsleden van het operationele kader van de politiediensten die deze politiediensten daarvoor aanwijzen en de door de Vlaamse Regering aangewezen bijzondere veldwachters kunnen worden aangesteld als toezichthouder en worden belast met de bestuurlijke opsporing, heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, in het voormelde advies 72.624/3 opgemerkt dat voor die bepalingen een beroep moet worden gedaan op de impliciete bevoegdheden vermeld in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en dat bij het van toepassing verklaren ervan zou moeten worden aangetoond dat aan de voorwaarden daartoe is voldaan. Thans bevat de memorie van toelichting van het voor advies voorgelegde voorontwerp alvast geen dergelijke verantwoording".

In zijn advies bij het KVH had de Raad een aantal voorbehouden gemaakt bij voormelde decreetsbepalingen. In zijn advies bij het huidige ontwerp herhaalt de Raad deze voorbehouden, door letterlijk te citeren uit zijn advies over het KVH. Daarbij negeert de Raad het feit dat de decreetgever bij de behandeling van het KVH deze bezwaren niet heeft weerhouden met volgende motivering¹:

"Zowel in federale als regionale regelgeving wordt de opsporing van bijzondere misdrijven en inbreuken veelal georganiseerd als een stelsel waarin bijzondere opsporingsambtenaren en politie samen bevoegd zijn en mekaar aanvullen. Tegenover de gespecialiseerde kennis van de bijzondere opsporingsambtenaren, staat het fijnmazig netwerk en de algemene handhavingsexpertise van de reguliere politie, waardoor een evenwichtige mix ontstaat van diverse expertises en effectieven op het terrein, nodig voor een doelmatige handhaving. De bijzondere regelgeving voorziet doorgaans in een bijzondere set van toezicht – en opsporingsbevoegdheden, die vaak ook aan de reguliere politie worden verleend, en zowel bij strafrechtelijke als bestuurlijke opsporing kunnen worden gebruikt. Het toekennen van deze bijzondere bevoegdheden doet verder geen afbreuk aan de bevoegdheden, die zowel de bijzondere opsporingsambtenaren als de politie ontlenen aan hun hoedanigheden van agent of officier van gerechtelijke politie.

Bij wijze van voorbeeld kan worden verwezen naar de Stedenbouwwet, zoals gewijzigd door de wet van 22 december 1970. Volgens artikel 66 van de Stedenbouwwet beschikten zowel "de ambtenaren van gerechtelijke politie" als "de ambtenaren en beambten belast over het beheer van de wegen" over een "toegangsrecht tot de bouwplaats en de gebouwen om alle nodige opsporingen en vaststellingen te verrichten", met de mogelijkheid tot (bestuurlijke) visitatie na machtiging van de politierechter. Deze bevoegdheid kon zowel worden gebruikt in functie van (bestuurlijk) toezicht als (strafrechtelijke) opsporing, en

¹ Parl. St. VI. P. 2022-2023, 1724/1, 17-20.

naast de bevoegdheden, ontleend aan de hoedanigheden van agent of officier van gerechtelijke politie. Bovendien beschikten zowel de politie als de bijzondere opsporingsambtenaren conform artikel 68 Stedenbouwwet 1970 over de bevoegdheid om bij de vaststelling van illegale handelingen in voortzetting een bestuurlijk stakingsbevel te geven.

Deze bijzondere bevoegdheden, onverkort inzetbaar voor toezicht en strafrechtelijke en bestuurlijke opsporing, zijn op heden nog steeds in de VCRO opgenomen.

Dit handhavingsmodel sluit aan bij art. 14 Wet Politieambt, dat de politie belast met het bestuurlijk toezicht op de naleving van zowel federale als regionale regelgeving, zonder onderscheid, en art. 15 van dezelfde wet, dat de politie belast met de opsporing van federale en regionale misdrijven, opnieuw zonder onderscheid.

De wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveau's, heeft hierin geen verandering gebracht. De deelstaten zijn weliswaar niet aangeduid als politieoverheid, waardoor zij geen gezag over de politie kunnen uitoefenen, maar de opdracht van de politie m.b.t. de handhaving van deelstatelijke regelgeving bleef dezelfde. Dit is ook zonder meer noodzakelijk voor de uitoefening van de bevoegdheden van de deelstaten, die de schendingen van hun regelgeving strafbaar kunnen stellen en over een volle bevoegdheid beschikken m.b.t. de bestuurlijke handhaving ervan. De deelstaat moet er daarbij op vertrouwen dat de politieoverheden de politie vanuit de loyaliteit tussen de onderscheiden overheden binnen het federale bestel voldoende tijd laat besteden aan de handhaving van regionale regelgeving.

Dit ontwerp regelt de handhaving van Vlaamse regelgeving, die overwegend te catalogeren is als (van het gemene recht te onderscheiden) bijzondere regelgeving. Dat het bijzondere bevoegdheden toekent aan bijzondere opsporingsambtenaren, naast de bevoegdheden die deze ambtenaren ontleen aan hun hoedanigheden van agent of officier van gerechtelijke politie, ligt voor de hand, te meer omdat laatst genoemde bevoegdheden niet kunnen worden ingezet voor bestuurlijk toezicht en bestuurlijke opsporing. Evenmin mag het verbazen dat het in de mogelijkheid voorziet om de politie dezelfde bevoegdheden toe te kennen.

Tegelijkertijd hoedt het ontwerp zich ervoor om een gezagsverhouding te installeren tussen de politie en de Vlaamse deelstaat. Via het optionele artikel 97 kan de politie weliswaar van rechtswege met de hoedanigheid van toezichthouder (en de daarbij horende bijzondere bevoegdheden) worden bekleed, maar zij kan op basis van het ontwerp nooit gedwongen worden die bevoegdheden ook effectief uit te oefenen. Op grond van art. 8 §2, 1ste lid, 7° kunnen de politiediensten personeelsleden als toezichthouder aanwijzen, maar zij zijn daartoe niet verplicht en kunnen deze aanwijzing ook op elk ogenblik ongedaan maken.

Het advies van de Raad van State noemt het "hoogst twijfelachtig dat voor de ontworpen regeling een beroep kan worden gedaan op de impliciete bevoegdheden", maar gaat uit van de verkeerde premissen. Hoewel het advies elders onderkent dat de politie "bij het vervullen van hun opdrachten van bestuurlijke of gerechtelijke politie overeenkomstig de wet van 5 augustus 1992 mee in(staat) voor de handhaving van Vlaamse regelgeving", hekelt het tegelijkertijd dat het ontwerp tot gevolg heeft dat de politiediensten worden belast met "het toezicht, zijnde een handeling die erop gericht is om de naleving van Vlaamse regelgeving te controleren", wat als opdracht nochtans reeds in artikel 14 Wet Politieambt besloten ligt. Het advies verliest verder uit het oog

dat de handhaving van bijzondere regelgeving vaak gebeurt met (aanvullende) bevoegdheden, die niet alleen aan bijzondere opsporingsambtenaren maar ook aan de politie worden verleend. Dat de politie behoort tot de bevoegdheid van de federale overheid, staat los van dit gegeven, precies omwille van de algemene toezicht- en opsporingsopdracht van de politie, voor alle Vlaamse regelgeving, die op zijn beurt verboden is aan het gegeven dat Vlaanderen vooralsnog niet bevoegd is een eigen politiedienst op te richten.

Zelfs een uitgebreid korps van bijzondere opsporingsambtenaren kan de rol van de politie niet zomaar vervangen. Beide zijn complementair aan elkaar, en noodzakelijk voor een doelmatige handhaving van bijzondere regelgeving, ongeacht of die van federale dan wel deelstatelijke oorsprong is.

In een materie die het federale niveau en de politie in het bijzonder traditioneel nauw aan het hart ligt, met name het wegverkeer, heeft de federale Staat zelf het initiatief genomen om de politie bevoegd te maken voor de bestuurlijke opsporing van geregionaliseerde inbreuken, via een aanvulling van artikel 15 Wet Politieambt. Hoewel de bestuurlijke opsporing van geregionaliseerde inbreuken per definitie tot de bevoegdheid van de regio's behoort, is deze opdracht ingevoerd bij wet, en niet bij samenwerkingsakkoord. Omgekeerd moet het dan ook mogelijk zijn voor de regio's om, minstens op grond van de impliciete bevoegdheden, de politie eenzelfde bevoegdheid te verlenen wanneer dat zij dat noodzakelijk acht, uiteraard zonder zich het gezag over de politie toe te eigenen. Het oordeel of de betrokkenheid van de politie wenselijk is, komt daarbij toe aan de deelstaat, en impliceert meteen de noodzakelijkheid van de regeling, precies omdat de deelstaat niet bevoegd is een algemene politiedienst op te richten. Omdat de politie (binnen de marges van hoger genoemde loyaleiteit) vrij is deze bevoegdheden al dan niet uit te oefenen, is de impact marginaal, zeker wanneer zou blijken dat de Vlaamse regeling voor de instap in het KVH reeds dergelijke bevoegdheid aan de politie toekende.

Daarbij valt niet in te zien waarom de deelstaat de politie in haar opdracht m.b.t. de handhaving van Vlaamse regelgeving, niet financieel zou kunnen ondersteunen, wel te verstaan zonder dat de deelstaat daartoe verplicht is en zonder dat voormelde loyaleiteit daarvan afhankelijk kan worden gesteld. De wet van 7 december 1998 voorziet ten andere zelf in de mogelijkheid van "vrijwillige bijdragen" of "dotaties om niet" vanwege (onder andere) de gemeenschappen en de gewesten. (art. 34 bis en art. 115 §1, 1°). De lezing van de Raad van State als zou art. 8 §3, 2de lid van het ontwerp "de subsidiëring van de aanstelling van personeelsleden van het operationeel kader" inhouden, is bovendien foutief. Art. 8 §3, 2de lid beoogt enkel de mogelijkheid te creëren om de personeelsleden van de §2, eerste lid bedoelde overheden als toezichthouder aan te stellen, wat iets helemaal anders is dan de aanstelling als personeelslid. Om hierover geen onduidelijkheid te laten bestaan, wordt de zinsnede "aanstelling van toezichthouders" in art. 8 §3, 2de lid veranderd naar "aanstelling als toezichthouder"."

Concreet houdt dit in dat:

1° voor de van toepassingstelling van artikel 8, 5° KVH, dat behoort tot het standaardpakket van het KVH, en de politie enkel de mogelijkheid geeft om bevoegde toezichthouders onder de leden van het operationeel kader aan te duiden, zonder daartoe verplicht te zijn, geen bijkomende motivering in het licht van de impliciete bevoegdheden vereist is n.a.v. een concrete implementatie. Hetzelfde geldt voor de van toepassingstelling van artikel 8, 7° KVH, dat noodzakelijk de toestemming vereist van de betrokken bijzondere veldwachters;

2° voor de van toepassingstelling van artikel 97, dat behoort tot het optionele luik van het KVH en waardoor het operationeel kader van de politie van rechtswege

wordt aangeduid als toezichthouder, wel een aanvullende motivering wordt vereist, betrokken op de specifieke kenmerken van de inhoudelijke regelgeving. Huidig ontwerp voorziet echter niet in de van toepassingstelling van art. 97.

- randnr. 7.4

De opmerking uit randnr. 7.3 geldt volgens de Raad ook voor het van toepassing verklaren van artikel 42 van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving, dat in een beroep voorziet bij het Handhavingscollege (en de ermee samenhangende opheffing van artikel 601ter, 7°, van het Gerechtelijk Wetboek bij artikel 35 van het voorontwerp).

Het KVH van 14 juli 2023 vormt een algemeen handhavingskader waaronder potentieel alle aangelegenheden kunnen worden gebracht waarvoor het Vlaamse Gewest én de Vlaamse Gemeenschap bevoegd zijn.

Met het voorliggende ontwerp van decreet over de weginfrastructuur en het wegenbeleid en de waterinfrastructuur en het waterbeleid worden de bepalingen van het KVH die (bijkomende) rechtsmacht aan het Handhavingscollege toekennen (m.n. artikel 42, 46, 55, 68 en 74), van toepassing verklaard op het decreet van 9 maart 2018 houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B (hierna: decreet terugkommoment) en de uitvoeringsbesluiten ervan. De formele toekenning van rechtsmacht aan het Handhavingscollege vond reeds plaats via de voormelde bepalingen van het KVH.

De afdeling Wetgeving is van oordeel dat voor het van toepassing verklaren van artikel 42 van het KVH, dat in een beroep voorziet bij het Handhavingscollege, in het voorliggende ontwerp van decreet een verantwoording in het licht van de vereisten van artikel 10 BWHI moet worden opgenomen.

Er dient in eerste instantie te worden benadrukt dat het voorliggende ontwerp van decreet juridisch gezien geen rechtsmacht toekent aan het Handhavingscollege zodat de verantwoording uit het KVH in dit verband in principe volstaat. Vandaar dat integraal kan worden verwezen naar de uitgebreide argumentatie over de toepassing van het mechanisme van de impliciete bevoegdheden uit artikel 10 van de BWHI in de memorie van toelichting van het KVH.

Voor zover, in ondergeschikte orde, wordt meegegaan in de benadering van de afdeling Wetgeving breidt dit ontwerp het jurisdictioneel contentieux van het Handhavingscollege materieel uit met de handhavingsbeslissingen van het decreet terugkommoment en de uitvoeringsbesluiten ervan.

Op basis van artikel 161 van de Grondwet kan geen bestuursrechtcollege worden ingesteld dan krachtens een wet. De federale wetgever is dan ook in beginsel bevoegd om administratieve rechtscolleges op te richten en om de bevoegdheden en rechtspleging van deze rechtscolleges te bepalen. Dit neemt evenwel niet weg dat de deelstaten die bevoegdheid kunnen betreden maar slechts voor zover voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 10 van de BWHI. Ook wanneer de Vlaamse decreetgever bijkomende rechtsmacht voor de beslechting van specifieke rechtsgeschillen wil overdragen of toekennen aan een reeds bestaand deelstatelijk bestuursrechtcollege, moet aan deze vereisten zijn voldaan om de principiële federale bevoegdheid uit te oefenen.

Vandaar dat ook bij de concrete implementatie van de bepalingen van het KVH die betrekking hebben op de rechtsmacht van het Handhavingscollege, voor het decreet terugkommoment en de uitvoeringsbesluiten ervan, moet worden nagegaan of aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 10 van de BWHI die in de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof zijn ontwikkeld, is voldaan. De Vlaamse decreetgever kan bijkomend contentieux toekennen aan het Handhavingscollege

voor zover aan de volgende voorwaarden is voldaan: (i) de bevoegdheidsoverdracht of de uitoefening van bevoegdheden door een andere deelstaat moet noodzakelijk zijn om de eigen bevoegdheden uit te oefenen; (ii) de overgedragen aangelegenheid leent zich tot een gedifferentieerde regeling; en (iii) de weerslag van de overdracht op de aangelegenheid die aan de federale overheid is toevertrouwd, mag slechts marginaal of beperkt zijn.

In de volgende passages zal, in replek op het advies van de Raad van State, voor het voorliggende ontwerp van decreet worden toegelicht op grond van welke redenen in concreto voldaan is aan deze voorwaarden.

1. Noodzakelijkheid

Het voorliggende ontwerp van decreet leidt ertoe dat de jurisdictionele geschillen over de objectieve rechtmatigheid van alle maatregelen en beslissingen van de Vlaamse overheid die kaderen binnen de bestuurlijke handhaving in de materie van het terugkommoment voortaan zullen toekomen aan het Handhavingscollege. De regeling van deze aangelegenheid door het Vlaamse Gewest voldoet om onderstaande redenen aan de noodzakelijkheidsvereiste opgenomen in artikel 10 van de BWHI.

a. In het kader van het voorliggende ontwerp van decreet is de uitbreiding van de rechtsmacht van het Handhavingscollege met alle handhavingsbeslissingen die kaderen binnen inbreuken of misdrijven op het decreet terugkommoment en de uitvoeringsbesluiten ervan, noodzakelijk om de betrokken materiële bevoegdheden van het Vlaams Gewest naar behoren uit te oefenen.

Al de verschillende sancties en maatregelen inzake bestuurlijke handhaving delen immers dezelfde feitelijke grondslag, met name de schuldige bijdrage van de overtreder aan een misdrijf of inbreuk op het decreet terugkommoment of de uitvoeringsbesluiten ervan. In de ruimere context van het KVH zullen sanctionering en herstel daarnaast steeds vaker in één enkele formele administratieve beslissing voorkomen, als het product van een geïntegreerde bestuurlijke sanctie- en herstelprocedure in de zin van artikel 57 van het KVH. Via de uitbreiding van de rechtsmacht van het Handhavingscollege wordt vermeden dat de jurisdictionele controle op de geïntegreerde (of minstens verwante) beslissingen inzake bestuurlijke handhaving in het kader van het KVH zich zou uitstrekken over meerdere (bestuurs)rechtscolleges. Overeenkomstig het verticaliteitsbeginsel heeft de Vlaamse decreetgever via het KVH immers voorzien in uniforme bestuurlijke handhavingsprocedures die potentieel van toepassing kunnen worden verklaard op alle regelgeving in aangelegenheden waarvoor het Vlaamse Gewest (en de Vlaamse Gemeenschap) bevoegd is. De opsplitsing van het jurisdictionele luik zou dan ook ingaan tegen de geest van het KVH dat door dit ontwerp van decreet van toepassing wordt verklaard in de materie van het terugkommoment. Vandaar dat de betrokken toekenning van rechtsmacht noodzakelijk is voor de uitoefening van de (instrumentele) bevoegdheid van het Vlaamse Gewest om eigenhandig te voorzien in efficiënte en coherente handhavingsprocedures met het oog op de naleving van de eigen decreet- en regelgeving.

b. Daarnaast wordt ten aanzien van het nut en de noodzaak van de bevoegdheidsoverdracht waarin dit ontwerp van decreet voorziet, benadrukt dat de geschillen over de objectieve rechtmatigheid van de maatregelen en beslissingen van de overheid die kaderen binnen de bestuurlijke handhaving een zekere eigenheid bezitten die de noodzaak van de formele toekenning van rechtsmacht aan het Handhavingscollege in het KVH zelf kan verantwoorden.

De eigenheid en het specifiek karakter van het handhavingsrecht staat een sectoroverschrijdende overdracht aan een Vlaams bestuursrechtcollege, nl. het Handhavingscollege, niet in de weg. Dit geldt eens te meer nu alle mechanismen

van handhaving van Vlaamse decreet- en regelgeving bij de implementatie van het KVH op parallelle en instrumentele wijze van toepassing (kunnen) worden verklaard op uiteenlopende beleidsdomeinen die behoren tot de materiële bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest. Het is immers de uitdrukkelijke wil van de decreetgever om de handhaving van Vlaamse regelgeving zoveel mogelijk te stroomlijnen en te verzekeren langs bestuurlijke weg, nl. onder meer via bestuurlijke maatregelen en bestuurlijke geldboeten. In het verlengde hiervan is het dan ook noodzakelijk om de jurisdictionele procedures eveneens te laten aansluiten op en af te stemmen met de gemoderniseerde (en grotendeels geharmoniseerde) administratieve handhavingsfase waarin het KVH voorziet en die autonoom kan worden georganiseerd door de verschillende deelstaten. Bestuurlijke handhaving is tenslotte nauw verweven met de materiële of inhoudelijke (bestuursrechtelijke) bevoegdheid die de deelstaten kunnen uitoefenen. Een nadrukkelijke koppeling met de materiele bevoegdheid van de deelstaat blijft derhalve onverkort aanwezig in het voorliggende geval.

c. De concentratie van het betrokken bestuurlijk contentieus bij één gespecialiseerd administratief rechtscollege zal verder ook de kwaliteit, uniformiteit, duidelijkheid, snelheid en efficiëntie van de rechtsbescherming tegen bestuurlijke handhavingsbeslissingen in het kader van het decreet terugkommoment en de uitvoeringsbesluiten ervan aanzienlijk verbeteren.

Op deze manier wordt immers niet alleen bijgedragen aan een grotere eenvoud van de procedures voor de rechtzoekende maar ook aan een efficiënte en uniforme rechtsvorming in het handhavingsrecht in Vlaamse materies met het Handhavingscollege als centraal jurisdictioneel orgaan. Afgezien van de redenen die de noodzakelijkheid van de bevoegdheidsoverdracht kunnen verantwoorden, wordt hiermee de huidige verkaveling van de rechtsmacht eveneens verminderd. Het beëindigen van de versnippering van de rechtsmacht inzake de bestuurlijke handhaving tussen het Handhavingscollege, de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State en de burgerlijke rechter is een gunstig gevolg van de betrokken regeling en draagt in die zin bij aan meer procedurele rechtszekerheid binnen het handhavingsrecht. Door de rechtsbescherming inzake handhaving van diverse Vlaamse regelgeving in de schoot van het Handhavingscollege te centraliseren, zullen tegenstrijdigheden en materiële rechtsonzekerheden overigens zo veel mogelijk worden beperkt.

Daarnaast beantwoordt de toekenning van de betrokken rechtsmacht aan het Handhavingscollege aan de nood aan (verdere) specialisatie van de bestuursrechters binnen het handhavingsrecht. De uitbreiding van de jurisdictionele geschillen waarover het Handhavingscollege zich zal kunnen uitspreken laat toe dat deze rechterlijke procedure met de nodige inhoudelijke expertise, efficiëntie en snelheid zullen kunnen worden afgehandeld door bestuursrechters die op dagelijkse basis rechtspreken in handavingsgeschillen en beschikken over een grondige kennis van het (Vlaamse) handhavingsrecht.

Voorts komt de voorliggende toekenning van de rechtsmacht aan het Handhavingscollege tegemoet aan de nood aan een snellere en meer efficiënte rechtsbescherming in handavingszaken. Burgers zullen door de kortere doorlooptijd van de behandeling van de vernietigingsberoepen bij het Handhavingscollege binnen een beperkte tijdspanne rechtszekerheid verkrijgen via een rechterlijk eindoordeel in hun handavingsdossier. De behandeling van bepaalde beroepen inzake bestuurlijke herstel- of beveiligingsbeslissingen vereist hoe dan ook een adequate en snelle rechtstoegang. Met betrekking tot dergelijke beroepen voorziet het voorliggende decreet in de introductie van een schorsingsprocedure (al dan niet bij UDN) die het mogelijk maakt om binnen een (zeer) korte tijdspanne een prima facie oordeel te verkrijgen over de objectieve rechtmatigheid van bepaalde maatregelen genomen op grond van de procedures voorzien in het KVH. Eén van de beweegredenen van de beleidsmakers om in te

zetten op bestuurlijke handhavingprocedures is overigens de snellere en meer efficiënte afhandeling van een sanctiedossier in vergelijking met gerechtelijke handhaving. In het verlengde hiervan draagt dit ontwerp van decreet bij aan de effectieve realisatie van deze doelstelling van efficiënte bestuurlijke handhaving en vervolging aangezien ook de jurisdictionele geschillen binnen het bestuurlijke spoor in een beduidend kortere tijdspanne zullen worden afgehandeld.

Uit alle voorgaande elementen blijkt dat de voormelde motieven niet enkel de wenselijkheid maar ook de noodzaak van de betrokken overdracht van het jurisdictioneel handavingscontentieux die het voorwerp uitmaakt van het voorliggende ontwerp van decreet reflecteren.

2. De overgedragen aangelegenheid leent zich tot een gedifferentieerde regeling

Daarnaast leent de oprichting van specifieke administratieve rechtscolleges – en bijgevolg ook de uitbreiding van de rechtsmacht ervan – zich tot differentiatie aangezien er op zowel deelstatelijk als federaal niveau reeds uitzonderingen bestaan op de algemene bevoegdheid van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State als administratief rechtscollege (zie bijv. de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen). De afdeling Bestuursrechtspraak spreekt zich immers enkel uit over beroepen tot nietigverklaring van akten en reglementen voor zover er geen beroepsmogelijkheid is voorzien bij een ander (administratief) rechtscollege (zie artikel 14, §1, RvS-Wet). Bovendien beschikt het Handavingscollege momenteel reeds over rechtsmacht voor rechterlijke beroepen in volle rechtsmacht gericht tegen boetebeslissingen en voordeelontnemingen opgelegd in het kader van de handhaving van Vlaamse regelgeving zoals het DABM, de VCRO, het OED en het DIHB. De verdere uitbreiding van deze rechtsmacht van het Handavingscollege vormt om de bovenstaande redenen dan ook een aangelegenheid die zich leent tot een gedifferentieerde regeling.

3. De weerslag op de geregelde federale aangelegenheid is beperkt of marginaal

Het voorliggende ontwerp van decreet voorziet in de concrete implementatie van het KVH voor het decreet terugkommoment en de uitvoeringsbesluiten ervan. Overeenkomstig deze implementatie volgt op basis van het KVH dan ook de toekenning van het inhoudelijk zeer afgebakend en beperkt contentieux inzake de rechterlijke beroepen gericht tegen bestuurlijke handavingsbeslissingen in deze aangelegenheid aan het Handavingscollege. Deze bevoegdheidsoverdracht heeft zowel vanuit kwalitatief als vanuit kwantitatief oogpunt slechts een marginale of beperkte weerslag op de federale justitiële ordening.

Vanuit kwalitatief oogpunt is de weerslag van de betrokken overdracht van rechtsmacht vooreerst beperkt. Het bestaande contentieux m.b.t. schorsingen en opheffingen van erkenningen als instelling die het terugkommoment organiseert of als lesgever die een onderdeel van het terugkommoment geeft, blijft immers onverkort behoren tot de bevoegdheid van de Raad van State. De rechtsmacht van het Handavingscollege blijft in deze beperkt tot beroepen tegen bestuurlijke sanctiebeslissingen, en bestuurlijke herstel- of beveiligingsbeslissingen en herstelschikkingen, als nieuw contentieux, verbonden aan de instap in het KVH. Er wordt geen rechtsmacht voor reglementaire handelingen overgedragen. Daarnaast blijft de afdeling Bestuursrechtspraak ten volle bevoegd als cassatierechter ten aanzien van alle rechterlijke uitspraken van het Handavingscollege. Het behoud van de cassatiebevoegdheid wordt ook door het Grondwettelijk Hof immers als een belangrijk (en noodzakelijk) gegeven beschouwd bij de beoordeling van de marginale weerslag, op de federale bevoegdheden.

Uit de specificiteit en de eigenheid van het inhoudelijk erg afgebakende handhavingscontentieux kan eveneens worden afgeleid dat de weerslag op de bevoegdheden van de federale overheid vanuit kwalitatief oogpunt beperkt blijft. Zo mag de toepassing van de impliciete bevoegdheden "er zeker niet toe [...] leiden dat de Gemeenschappen of de Gewesten een algemeen systeem van administratieve rechtscolleges opbouwen, of zelfs een algemeen administratief rechtscollege". Hiervan is geen sprake ten gevolge van de toekenning van rechtsmacht aan het Handhavingscollege in het voorliggende ontwerp van decreet – en bij uitbreiding: van het KVH – aangezien het handhavingscontentieux dermate specifiek en nauw verweven is met de materiële regelgeving van het Vlaamse Gewest dat er bezwaarlijk sprake kan zijn van een 'algemeen systeem van bestuursrechtscolleges'. Het Handhavingscollege legt zich daarentegen specifiek toe op beslissingen van bestuurlijke handhaving in het kader van welbepaalde Vlaamse regelgeving.

Ook kwantitatief blijft de impact van de overdracht van het nieuwe contentieux in het kader van het terugkommoment, verbonden aan de instap in het KVH, aan het Handhavingscollege naar verwachting uiterst beperkt, zeker wanneer het geringe aantal beroepen bij de politierechtbank (in totaal slechts 14 beroepsprocedures sinds de inwerkingtreding van de reglementering inzake het terugkommoment) tegen opgelegde bestuurlijke geldboetes als graadmeter wordt genomen. De weerslag op de bevoegdheden blijft dus ook vanuit kwantitatief oogpunt beperkt, gelet op het geringe aantal potentiële zaken die bijkomend aan het Handhavingscollege zullen worden opgedragen.

Bijgevolg is de Vlaamse decreetgever op basis van artikel 10 van de BWHI bevoegd om met voorliggend ontwerp van decreet dat voorziet in de concrete implementatie van de artikelen 42, 46, 55, 68 en 74 van het KVH voor het decreet terugkommoment en de uitvoeringsbesluiten ervan de voormelde bijkomende rechtsmacht inzake handhavingsgeschillen toe te kennen aan het Handhavingscollege.

- randnr. 9.3.5

De Raad van State merkt met betrekking tot het ontworpen artikel 11/1, §2, laatste lid, van het decreet van 9 maart 2018 'houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B' op dat in zoverre de zinsnede "de nadere doeleinden van de verwerking" betrekking heeft op nieuwe doeleinden die bij BVR zouden kunnen ingevoerd worden, het legaliteitsbeginsel hieraan in de weg staat. Het is volgens de Raad enkel mogelijk om doeleinden die bij decreet zijn vastgesteld, nader te preciseren.

Het ontworpen artikel 11/1 van het decreet van 9 maart 2018 bepaalt de essentiële elementen (doeleinden, categorieën van gegevens, verwerkingsverantwoordelijke, betrokkenen en bewaartermijnen) van de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de reglementering betreffende het terugkommoment. Het ontworpen artikel 11/1, §2, laatste lid, heeft niet als bedoeling om de Vlaamse Regering toe te laten om naast de doeleinden, vermeld in het eerste lid van die bepaling, nog andere, nieuwe doeleinden van de verwerking in te voeren. De delegatie aan de Vlaamse Regering is beperkt tot een nadere regeling van de doeleinden, bepaald in het eerste lid van die bepaling.

- randnr. 9.3.6

De Raad van State merkt met betrekking tot het ontworpen artikel 11/1, §5, van het decreet van 9 maart 2018 op dat in het decreet eerst gewag moet worden gemaakt van de maximale bewaartermijn en dat de bepaling waarin de nadere regels hierover aan de Vlaamse Regering worden gedelegeerd, hierna moet volgen.

Het ontworpen artikel 11/1, §5, van het decreet van 9 maart 2018 heeft als bedoeling om de Vlaamse Regering toe te laten om de bewaartermijn van de gegevens vast te leggen, dit binnen de krijtlijnen van de maximale bewaartermijnen die in het decreet worden bepaald. De delegatie aan de Vlaamse Regering is met andere woorden beperkt door deze maximale termijnen, bepaald in het decreet. Het is dan ook logischer om eerst de bevoegdheid tot het vaststellen van de maximale bewaartermijn van de gegevens te delegeren aan de Vlaamse Regering en vervolgens de krijtlijnen van de maximale bewaartermijnen te bepalen waarbinnen de Vlaamse Regering deze bevoegdheid kan uitoefenen.

- randnr. 9.3.9

In randnr. 9.3.9 merkt de Raad van State wat betreft het ontworpen 18/3, tweede lid, van het decreet van 3 mei 2019 op dat de mogelijkheid om de verplichtingen en rechten, vermeld in de artikelen 12 tot 22 van de AVG niet toe te passen, moet worden beperkt tot de gevallen waarin dat noodzakelijk is voor het goede verloop van het onderzoek.

Omdat een inspectiedienst, in casu de havenkapiteinsdienst, niet op voorhand weet wat nadelig kan zijn, en dus niet altijd bij aanvang kan inschatten of het voor het goede verloop van het verdere onderzoek noodzakelijk is dat de rechten niet worden toegepast aangezien een onderzoek altijd gebaat is bij discretie, net omdat dit essentieel is voor de goede werking van inspectie, is de bepaling als volgt geformuleerd: "op voorwaarde dat het voor het goede verloop van het onderzoek noodzakelijk is of kan zijn dat de verplichtingen en de rechten, vermeld in artikel 12 tot en met 22 van de voormelde verordening, niet worden toegepast."

De inperking op de rechten van de betrokkene zal gebeuren conform het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie heeft gegeven over een identieke bepaling (Advies VTC nr. 2019/16 van 3 juli 2019) waarnaar ook wordt verwezen in het advies van de VTC over het voorliggende ontwerp van decreet.

- randnr. 12

Met de opmerking van de Raad over hoofdstuk 6 (wijzigingen van het decreet van 16 juni 2006 betreffende de begeleiding van de scheepvaart op de maritieme toegangswegen en de organisatie van het Maritiem Reddings- en Coördinatiecentrum) dat de Europese Commissie overeenkomstig artikel 39, lid 5, tweede alinea, van de dienstenrichtlijn moet worden geïnformeerd over de in het voorontwerp vervatte regeling van erkende lesgevers en van opleidingsvertrekkers, evenals over de redenen daarvoor, wordt niet ingestemd.

De Dienstenrichtlijn bepaalt in artikel 2 dat zij (onder meer) niet van toepassing is op de "diensten op het gebied van vervoer".

Bij arrest van 15 oktober 2015 (zaak nr. C-168/14) oordeelde het Europees Hof van Justitie dat voornoemde uitsluiting ook van toepassing is op de technische controle van voertuigen, die een dienst is "die met betrekking tot vervoer ondersteunend is".

Het Europees Hof van Justitie wijst erop dat het gaat om een noodzakelijk vereiste voor het verrichten van de hoofdactiviteit, namelijk het vervoer, zoals volgt uit het streven naar verkeersveiligheid dat ten grondslag ligt aan de technische controle van voertuigen.

Ook de kwalificatie van het personeel van verkeersbegeleidingsdiensten, waarbij bovendien de verkeersbegeleiding een niet-economische dienst van algemeen belang is, beoogt de verkeersveiligheid, hier van het scheepvaartverkeer, te waarborgen. Deze uitlegging vindt steun in artikel 9.3 van richtlijn 2002/59/EG betreffende de invoering van een communautair monitoring- en informatiesysteem voor de zeescheepvaart:

“De lidstaten zorgen ervoor dat de kuststations die toezien op de inachtneming van de verkeersbegeleidingsdiensten en de scheepsrouteringssystemen, beschikken over voldoende en naar behoren gekwalificeerd personeel en over passende communicatie- en scheepsmonitoringsmiddelen, en volgens de toepasselijke IMO-richtsnoeren te werk gaan.”

Om deze redenen wordt besloten dat de regeling van erkende lesgevers en van opleidingsvertrekkers behoort tot de uitgesloten “diensten in de vervoerssector”, en zodoende niet ressorteert onder de Dienstenrichtlijn.

5. Ministerraad

Bij de tweede principiële goedkeuring op 13 oktober 2023 werd de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken door de Vlaamse Regering gelast over het voorontwerp van decreet het eensluitend advies van de Ministerraad in te winnen overeenkomstig artikel 11, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (punt 3° in het voorstel van beslissing – VR 2023 1310 DOC.1308/1). Met haar brief van 16 oktober 2023 heeft de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken dit advies aangevraagd.

In zijn advies concludeert de Raad van State echter dat in casu het eensluitend advies van de Ministerraad niet is vereist (randnr. 3 van het advies).

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Het ontwerp van decreet regelt gewestaangelegenheden.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen uitleg.

Hoofdstuk 2. Wijziging van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968

Artikel 2

De opsomming in artikel 38, §1, eerste lid, 5°, van de Wegverkeerswet wordt aangevuld met een verwijzing naar artikel 30, §2, 1°, van de Wegverkeerswet, waarin het volgende wordt bepaald:

“§2. (...) met geldboete van 50 (euro) tot 500 (euro), (...), wordt gestraft hij die: 1° een overtreding heeft begaan van de bepalingen door de Koning vastgesteld krachtens artikel 23, § 1, 2° en 4°, hetzij als bestuurder, hetzij als persoon die een bestuurder begeleidt met het oog op de scholing;”.

Door deze aanvulling wordt het voor de rechter mogelijk om bij een overtreding van "de bepalingen door de Koning vastgesteld krachtens artikel 23, §1, 2° en 4°," van de Wegverkeerswet een verval van het recht tot sturen uit te spreken.

Het vaststellen van strafsancties is in beginsel een instrumentele bevoegdheid die gekoppeld is aan de hoofdbevoegdheid van, naar gelang het geval, de federale overheid of de gewesten. De bevoegdheid om sancties te bepalen en op te leggen, ressorteert als een accessorium onder de bevoegdheid om de gedraging strafbaar te stellen.

De federale wetgever is in beginsel bevoegd om strafsancties te bepalen voor inbreuken op federale wetten die uitgevaardigd worden in het kader van de uitoefening van federale bevoegdheden. De federale overheid is aldus niet bevoegd om een gedraging strafbaar te stellen die tot de bevoegdheid van de gewesten behoort. Omgekeerd zijn de gewesten onbevoegd om sancties vast te stellen op de naleving van federale wetgeving of om federale strafsancties te bevestigen. Dit volgt uit het verticaliteitsbeginsel volgens hetwelk een overheid in beginsel zowel over de wetgevende bevoegdheid, de uitvoerende bevoegdheid, de toezichts- en handhavingsbevoegdheid, als de financieringsbevoegdheid beschikt om de eigen bevoegdheid te regelen.

Sinds de Zesde staatshervorming zijn de gewesten op grond van artikel 6, §1, XII, 6° van het BWHI bevoegd voor de "reglementering inzake de scholing en examens betreffende de kennis en de vaardigheid die nodig zijn voor het besturen van voertuigen van elke categorie, met inbegrip van de organisatie en erkenningsvoorwaarden van rijsscholen en examencentra en met inbegrip van het toezicht op de rijgeschiktheid van de bestuurders en de kandidaat-bestuurders die lijden aan een vermindering van hun functionele vaardigheden, met uitzondering van de federale bevoegdheid inzake het bepalen van de kennis en de vaardigheden die nodig zijn voor het besturen van voertuigen, met dien verstande dat de inwoners van een gewest vrij zijn om een rijsschool te kiezen die, of examen af te leggen in een centrum dat in een ander gewest is gelegen en met dien verstande dat een in een bepaald gewest erkende rijsschool eveneens in de andere gewesten werkzaam mag zijn."

In de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet Zesde Staatshervorming wordt deze bevoegdheidsoverdracht als volgt toegelicht (Parl.St. Senaat 2012-13, nr. 5-2232/1):

"Het voorlopig rijbewijs, het rijbewijs met punten en de regels inzake verval blijven tot de federale bevoegdheid behoren.

Wat betreft artikel 23, § 1, 2° en 4°, van de gecoördineerde wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer, heeft de aan de gewesten over te dragen bevoegdheid betrekking op datgene wat deze bepalingen opdragen aan de Koning.

Deze bepalingen stellen als voorwaarde voor het Belgisch rijbewijs:

« 2° geslaagd zijn voor een door de Koning in te richten praktisch examen betreffende de kennis en vaardigheid die nodig zijn voor het besturen van voertuigen van elke categorie, waarvoor het rijbewijs wordt aangevraagd. De Koning bepaalt de nadere regelen inzake scholing; [...]

4° geslaagd zijn voor een door de Koning in te richten examen over de kennis van de wetten en reglementen, het gedrag ter voorkoming van ongevallen, de voornaamste begrippen van mechaniek, alsook de eerste hulp bij ongevallen, betreffende het gebruik van de voertuigen van de categorie waarvoor het rijbewijs wordt aangevraagd; de Koning bepaalt de nadere regelen inzake het onderricht.
»".

Gezien de gewesten sinds de Zesde Staatshervorming bevoegd zijn voor de "door de Koning" vast te stellen regels ter uitvoering van artikel 23, §1, 2° en 4° van de

Wegverkeerswet, komt het aan de gewesten toe om overtredingen op deze regels, vermeld in artikel 30, §2, 1°, van de Wegverkeerswet, strafbaar te stellen.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van de wet van 21 juni 1985 betreffende de technische eisen waaraan elk voertuig voor vervoer te land, de onderdelen ervan, evenals het veiligheidstoebehoren moeten voldoen

Artikel 3 – 1°

Het derde lid van artikel 1, paragraaf 4bis, van de wet van 21 juni 1985 bepaalt het bedrag voor de kosten van de verificatie, het opstellen van het attest ter validering en de archivering op 50 EUR, welk bedrag door de minister kan worden aangepast.

Dit lid is in onbruik geraakt en wordt opgeheven.

Artikel 3 – 2°

Er wordt in artikel 1 van de wet van 21 juni 1985 een nieuwe paragraaf 4ter ingevoegd.

Het eerste lid omschrijft de gevallen waarvoor retributies kunnen worden geheven. De meeste van de opgesomde gevallen spreken voor zich en behoeven geen verdere toelichting.

Wat de kosten van technische controle of technische keuring betreft, werd voor beide omschrijvingen gekozen aangezien de gehanteerde terminologie verschilt naargelang het over de technische controle van voertuigen, respectievelijk de technische keuring van motorvoertuigen gaat.

De afwijkingen waarvan sprake in punt 5° betreffen geen afwijkingen op de technische eisen van voertuigen in het kader van een individuele goedkeuring van voertuigen, maar afwijkingen in het kader van het vervoer van gevaarlijke goederen, met uitsluiting van het nucleair vervoer, het vervoer van explosieven en het vervoer van dierlijke stoffen die een gevaar vormen voor de bevolking.

In het tweede lid wordt een delegatie voorzien aan de Vlaamse Regering om het tarief en de betalingswijze van de retributies, evenals de procedure bij niet-betaling, te bepalen.

Het derde tot en met vijfde lid bepalen door wie de retributies uit het eerste lid verschuldigd kunnen zijn. Op vraag van de Raad van State werd het derde lid van het voorontwerp van decreet opgesplitst in meerdere leden zodat wordt verduidelijkt wie in welk geval uit het eerste lid de retributie is verschuldigd.

Artikel 3 – 3°

Paragraaf 7 wordt integraal vervangen.

Het nieuwe eerste lid bevat een oplistijng van de persoonsgegevens die met het oog op de uitvoering van de bevoegdheden en de taken, vermeld in of ter uitvoering van de wet op de technische eisen en de uitvoeringsbesluiten ervan, worden verwerkt. Hierin worden dus ook de doelstellingen voor de verwerking vastgesteld, met name de uitvoering van de bevoegdheden en de taken vermeld in de wet zelf of zijn uitvoeringsbesluiten. De meeste van de opgesomde gevallen spreken voor zich en behoeven geen verdere toelichting.

Onder punt 2° "de gegevens over het toezicht op de naleving van de technische voorschriften voor voertuigen en de technische keuring" vallen niet alleen de

gegevens met betrekking tot de technische controle of technische keuring, maar ook de gegevens in het kader van de homologatie of goedkeuring van voertuigen, het markttoezicht en de overeenstemming van de productie.

Het tweede lid expliciteert dat, indien noodzakelijk, rijksregistergegevens kunnen worden verzameld en verwerkt.

In het derde lid is ook een rechtsgrond opgenomen om medische gegevens te verwerken. De verwerking van dergelijke gegevens kan noodzakelijk zijn bij de beoordeling van een individuele goedkeuring van een voertuig aangepast voor iemand met een beperking. In navolging van het advies van de Raad van State wordt thans in de tekst expliciet verwezen naar medische gegevens, zodat het duidelijk is over welke gevoelige gegevens het gaat.

In het vierde lid wordt aan de Vlaamse Regering een delegatie gegeven om de verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van de gegevens aan te duiden. Om tegemoet te komen aan het advies van de Raad van State, wordt verduidelijkt dat de verwerkingsverantwoordelijke steeds een bevoegde overheid of instantie die belast is met een taak van openbaar belang ter uitvoering van deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan is.

In het vijfde lid wordt deze aan te duiden verwerkingsverantwoordelijke gemachtigd om gegevens uit te wisselen met de overheid die belast is met de inschrijving van de voertuigen en andere bevoegde overheden en instanties belast met een taak van openbaar belang ter uitvoering van de wet op de technische eisen en de uitvoeringsbesluiten ervan.

Zoals hierboven vermeld, bevat het eerste lid de doelstellingen van de verwerking. Het zesde lid geeft de Vlaamse Regering de machtiging om binnen dit kader de nadere doeleinden voor de verwerking van de persoonsgegevens vast te stellen.

In het laatste lid wordt tenslotte de maximale bewaartermijn voor de verschillende categorieën van persoonsgegevens geregeld.

De persoonsgegevens die verbonden zijn aan een erkenning, vergunning, aanwijzing, toelating, afwijking, opleiding of examen mogen niet langer bewaard worden dan 5 jaar na het verstrijken van de geldigheid van voormelde erkenning, vergunning, aanwijzing, toelating, afwijking, opleiding of examen.

Andere persoonsgegevens die geen betrekking hebben op voormelde aspecten of de persoonsgegevens over het toezicht op de naleving van de technische voorschriften voor voertuigen en de technische keuring, kunnen tijdens de levenscyclus van het voertuig bewaard worden.

Deze termijnen laten een correcte controle en handhaving toe op het decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan.

De gegevens met betrekking tot een dossier inzake handhaving van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan worden niet langer bewaard dan 20 jaar na de laatste daad van toezicht, opsporing, vaststelling of vervolging voor de feiten die aanleiding hebben gegeven tot de verwerking.

Hierbij werd rekening gehouden met de maximale termijn waarbinnen de feiten naar aanleiding waarvan de persoonsgegevens zijn verwerkt, nog dienstig kunnen zijn voor het opleggen van straffen, bestuurlijke sancties, publieke herstelmaatregelen, beveiligingsmaatregelen of beslissingen van burgerlijke of administratieve aard of nog het voorwerp uitmaken of kunnen uitmaken van een administratief of jurisdictieel beroep.

Tevens werd rekening gehouden met de periode waarbinnen de persoonsgegevens nog relevant kunnen zijn voor toekomstige handelingen in het kader van toezicht,

opsporing, vervolging, sanctionering, beveiliging of herstel (bv. het toepassen van recidive).

De maximale bewaartermijn van 20 jaar doet uiteraard geen afbreuk aan het principe dat de persoonsgegevens eerder zullen gewist worden als zou blijken dat ze niet langer nuttig zijn voor het doel waarvoor ze verwerkt werden.

Teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Raad van State in randnr. 9.3.3 van het advies, werd in het laatste lid een delegatie aan de Vlaamse Regering toegevoegd die de Vlaamse Regering toelaat om de bewaringstermijn nader te bepalen. De Vlaamse Regering kan bewaartermijnen bepalen binnen de maximumtermijnen die het decreet vastlegt. Indien de Vlaamse Regering geen nadere bewaartermijnen bepaalt, gelden de termijnen uit het decreet.

De rechtvaardigingsgrond voor het verwerken van persoonsgegevens betreft taken van algemeen belang of openbaar gezag.

Artikel 4

Dit artikel vervangt artikel 4bis, paragraaf 2, van de Wet Technische Eisen. Voortaan zal het strafverval niet enkel optreden bij betaling van een bepaalde som, maar kan, voor bepaalde door de Vlaamse Regering aangeduide inbreuken worden voorzien dat het strafverval slechts intreedt nadat de overtreder de inbreuk heeft geregulariseerd. Deze bepaling doet geen afbreuk aan het recht van het openbaar ministerie om alsnog, binnen een termijn van een maand nadat beide voorwaarden vervuld zijn, de overtreder kennis te geven van de beslissing om strafvordering in te stellen.

De Vlaamse Regering wijst in uitvoering van dit artikel de inbreuken aan waarbij het strafverval intreedt na betaling van de onmiddellijke inning en regularisatie van de inbreuk. Tevens bepaalt de Vlaamse Regering de termijn waarbinnen tot regularisatie overgegaan dient te worden alsook de nadere regels betreffende deze regularisatie. Hierbij dient bijvoorbeeld gedacht te worden aan het te leveren bewijs van regularisatie, de wijze van communicatie enzovoort.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet van 19 april 1995 betreffende de organisatie en de werking van de loodsdienst van het Vlaamse Gewest en betreffende de brevetten van havenloods, bootman en diepzeeloods

Artikel 5

De relevante bepaling van het ministerieel besluit van 23 augustus 2002 betreffende de toekenning van een verklaring van vrijstelling voor het nemen van een loods of het gebruikmaken van loodsen op afstand, wordt bijna letterlijk overgenomen in de nieuwe paragraaf 2ter.

De tekst van de ingevoegde paragraaf komt dan ook zo goed als overeen met de respectievelijke bepalingen van de vroegere, voor een bepaalde periode geldende, besluiten.

Gelet op het voornemen om de bepaling met betrekking tot de vergoeding en betalingsmodaliteiten voor de deelname aan de bekwaamheidsproef te actualiseren in een nieuwe versie van een ministerieel besluit over de toekenning van een verklaring van vrijstelling voor het nemen van een loods of het gebruikmaken van loodsen op afstand, wordt met het invoegen van een paragraaf 2quater de rechtsonzekerheid weggenomen, door te bepalen dat de Vlaamse regering de verdere modaliteiten zal vaststellen en verder delegeren voor uitvoering aan de bevoegde Vlaamse minister.

Hoofdstuk 5. Wijzigingen van het koninklijk besluit van 30 september 2005 tot aanwijzing van de overtredingen per graad van de algemene reglementen genomen ter uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer

Artikel 6

Er wordt een nieuw punt 39/3° ingevoegd in artikel 3 van het koninklijk besluit van 30 september 2005 dat bepaalt dat het niet in acht nemen van de maximaal toegelaten massa zoals vermeld op het onderbord bij verkeersbord C23, geclassificeerd wordt als een overtreding van de derde graad.

Hoofdstuk 6. Wijzigingen van het decreet van 16 juni 2006 betreffende de begeleiding van de scheepvaart op de maritieme toegangswegen en de organisatie van het Maritiem Reddings- en Coördinatiecentrum

Artikel 7

Deze bepaling voorziet een delegatie aan de Vlaamse Regering om het decreet verder uit te voeren in de mate dat de maatregelen getroffen worden teneinde de in artikel 3 van het Scheepvaartbegeleidingsdecreet vermelde verdragen, alsook eventuele internationaal vastgestelde standaarden in dezelfde materie toe te passen in Vlaanderen.

Deze delegatie laat toe steeds verkeersbegeleidingsdiensten te kunnen verstrekken overeenkomstig de internationaal vastgestelde regels. Er kan op gewezen worden dat de op internationaal niveau vastgelegde verplichtingen soms (aanvankelijk) vrij algemeen worden bedongen, maar nadien in specifieke standaarden of richtsnoeren worden uitgewerkt. Zo kan bij wijze van voorbeeld, worden verwezen naar de in artikel 9 van de IMO-Resolutie 1158(32) opgenomen bepaling:

"IALA publishes standards and associated recommendations, guidelines and model courses specifically related to the establishment an operation of VTS to contribute to achieving worldwide harmonization of VTS.

Contracting Governments are encouraged to take into account IALA standards and associated recommendations, guidelines and model courses."

De ontworpen bepaling laat toe dat met betrekking tot de materies die door het decreet worden geregeld, de Vlaamse Regering kan zorgen voor aanpassing van de Vlaamse regelgeving aan deze internationaal gestelde eisen en standaarden (onder andere IALA-standaarden).

Artikel 8

Artikel 4, §4, van het Scheepvaartbegeleidingsdecreet bepaalt dat de Vlaamse Regering de nadere regels bepaalt betreffende de opleiding en de kwalificatie van de met het begeleiden van de scheepvaart belaste personeelsleden.

In het nieuw ontworpen artikel 4ter bevat de eerste paragraaf enkele definities die bijdragen tot een vlotte lezing van de overige teksten. Deze terminologie is nagenoeg integraal afkomstig uit de toepasselijke IALA documenten en bijzonder context-specifiek.

De tweede paragraaf verduidelijkt dat de opleiding en kwalificatie moet voldoen aan de toepasselijke internationale standaarden. Er wordt uitdrukkelijk bepaald dat het opleidingskader voor verkeersbegeleidingspersoneel niet enkel de goedkeuring van de opleidingen zelf kan omvatten, maar ook de regeling van opleidingscentra, met inbegrip van de mogelijkheid om deze centra te verplichten om over een accreditatie te beschikken.

Het eerste lid van de tweede paragraaf voorziet dat de Vlaamse Regering een bevoegde instantie kan aanduiden die zal instaan voor de uitvoering van de taken die door de Vlaamse Regering binnen dit kader zullen vastgesteld worden, terwijl het tweede lid vermeldt welke specifieke elementen verder door de Vlaamse Regering kunnen worden vastgesteld.

Het is niet de bedoeling om met de ontworpen bepalingen, of de uitvoeringsbesluiten ervan, een erkenningsmechanisme op te zetten. Zodra een accreditatie- en goedkeuringsproces is voltooid, dient de bevoegde autoriteit bij toepassing van IALA-richtsnoer G1014 kopieën van het accreditatiecertificaat en het rapport over het auditproces te verstrekken aan de IALA World-Wide Academy. De gegevens van het VBS-opleidingscentrum worden dan toegevoegd aan de IALA-website.

Indien personen in het buitenland (of in een ander gewest) een VBS-opleiding hebben gevolgd, zal het volstaan om na te gaan of deze opleiding werd gevolgd in een conform IALA-standaarden geaccrediteerde opleidingsinstelling (die dus als gevolg daarvan werd opgenomen op de IALA-website).

Ingevolge het advies van de Raad van State wordt niet langer een delegatie aan de administrateur-generaal van het agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust opgenomen voor het aanvaarden van elders behaalde certificaten door personeelsleden van de bevoegde dienst voor de begeleiding van de scheepvaart, of van de havenkapiteinsdienst.

De navolgende paragrafen incorporeren een rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor het opzetten van een opleidings- en kwalificatiekader. In het ontwerp wordt uitdrukkelijk de rechtvaardigingsgrond 'taak van algemeen belang', waar het dossierbeheer betreft, vermeld.

De 'essentiële elementen' van de verwerking van persoonsgegevens, zoals vermeld in artikel 6 AVG worden in het decreet zelf vastgelegd, zoals hierna uiteengezet.

Verder wordt de met de verwerking nagestreefde doelstelling verduidelijkt en worden de categorieën van verwerkte gegevens omschreven.

De categorieën van persoonsgegevens worden in drie grote luiken gedeeld:

- onder identificatiegegevens kunnen bijvoorbeeld worden begrepen:
 - de identificatiegegevens van de contactpersonen bij het opleidingscentrum dat de aanvraag tot accreditatie of de aanvraag tot goedkeuring van een VBS-opleiding heeft ingediend;
 - de identificatiegegevens van de contactpersonen bij de verstrekker van verkeersbegeleiding (bijvoorbeeld van de persoon die de aanvraag tot goedkeuring van de VBS-opleiding die door de verstrekker zelf mag worden gegeven, heeft ingediend of van de persoon die betrokken is bij de opleiding van een verkeersbegeleidingspersoneelslid);
 - de persoonsgegevens die in auditrapporten zouden opgenomen worden;
 - de identificatiegegevens van het verkeersbegeleidingspersoneelslid.

- onder opleidings- en kwalificatiegegevens kunnen bijvoorbeeld begrepen worden:
 - de gevolgde VBS-opleidingen;
 - de gegevens over de beoordeling van het verkeersbegeleidingspersoneelslid door de beoordelaars;
 - het al dan niet geslaagd zijn voor de hele VBS-opleiding;
 - de verkregen kwalificatie.

- de contactgegevens kunnen al dan niet gelinkt zijn aan de hierboven vermelde categorieën.

Het is aan de Vlaamse Regering om deze categorieën desgevallend nader te omschrijven op grond van de door haar vastgestelde regelgeving.

De ontworpen vierde paragraaf bepaalt welke personen in welke omstandigheden toegang hebben tot de verwerkte gegevens. Er werd voor geopteerd om deze categorieën expliciet te omschrijven doch aan de Vlaamse Regering wordt de mogelijkheid gelaten om de toegankelijkheid nader te regelen op basis van de noodwendigheden van de regelgeving.

In ieder geval dient ermee rekening gehouden te worden dat, bij toepassing van IALA richtsnoer G1014, van zodra een accreditatie- en goedkeuringsproces is voltooid, de bevoegde autoriteit kopieën van het accreditatiecertificaat en het rapport over het auditproces aan de IALA World-Wide Academy moet bezorgen. Dat auditoren en de bevoegde personeelsleden van IALA ook toegang kunnen krijgen tot bepaalde persoonsgegevens, is voorzien in het ontwerp.

De ontworpen vijfde paragraaf legt de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens vast.

Voor wat betreft de gegevens die door een opleidingscentrum mogen worden bewaard, werd geopteerd voor een bewaartermijn die overeenstemt met een normale loopbaanduur, aangezien het noodzakelijk wordt geacht dat de behaalde diploma's /certificaten (en de daaraan gekoppelde persoonsgegevens) gedurende deze loopbaan consulteerbaar blijven.

De overige bewaartermijnen zullen bepaald worden door de Vlaamse Regering, evenwel steeds rekening houdende met artikel 5.1, e) AVG, volgens welke bepaling persoonsgegevens niet langer mogen bewaard worden dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt. Alleszins is voorzien dat de door de Vlaamse Regering bepaalde bewaartermijn maximaal tien jaar mag duren.

De ontworpen zesde paragraaf tenslotte duidt aan wie optreedt als verwerkingsverantwoordelijke en als verwerker.

Hoofdstuk 7. Wijziging van het decreet van 3 mei 2013 betreffende de bescherming van de verkeersinfrastructuur in geval van bijzonder wegtransport

Artikel 9

Dit artikel vervangt artikel 17, §2, tweede lid van het decreet Bijzonder Wegtransport en vormt een herformulering van de eerdere bewoordingen om eventuele interpretatie discussies uit te sluiten. Inhoudelijk verandert er niets.

Hoofdstuk 8. Wijzigingen van het decreet van 9 maart 2018 houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B

Artikel 10

Zoals verder uiteengezet in de toelichting bij artikel 17 van het voorontwerp van decreet, wordt het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023 (hierna: KVH) uitdrukkelijk van toepassing verklaard op de handhaving van het decreet van 9 maart 2018 houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B (hierna: decreet terugkommoment) en zijn uitvoeringsbesluiten. Gezien de begrippen "toezichthouder" en "beboetingsinstantie" reeds in het KVH ingevuld worden, kunnen de definities van de begrippen "toezichthouder" en "handhavingsinstantie" in het decreet terugkommoment weggelaten worden.

Er wordt daarnaast een definitie van het begrip "bestuur" toegevoegd gezien deze term verschillende keren gebruikt wordt in de nieuwe artikelen van het decreet terugkommoment. Op die manier wordt vermeden dat door de herhaling ervan de tekst van het decreet al te zwaar en minder vlot leesbaar zou worden. Deze definitie vergt zelf geen verdere commentaar.

Artikel 11

Met dit artikel worden wijzigingen aangebracht aan artikel 6 van het decreet terugkommoment.

In eerste instantie wordt in het eerste lid de term "intrekking" vervangen door de term "opheffing".

Daarnaast wordt een nieuw tweede lid toegevoegd. Het tweede lid van artikel 6 van het decreet terugkommoment regelt de erkenning van de lesgevers die een onderdeel van het terugkommoment geven. Teneinde de kwaliteit van het terugkommoment te waarborgen en de controle erop mogelijk te maken, dienen de lesgevers over een erkenning te beschikken.

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om de regels voor de toekenning, weigering, verlenging, schorsing en opheffing van de erkenning van de lesgevers die een onderdeel van het terugkommoment geven, te bepalen.

Artikel 12

Dit artikel vervangt het opschrift van hoofdstuk 4/1 naar "De toekenning en het behoud van de erkenning".

Artikel 13

Artikel 7/1 wordt vervangen.

De erkenning als instelling die het terugkommoment organiseert en de erkenning als lesgever die een onderdeel van het terugkommoment geeft, geven toegang tot een activiteit die georganiseerd wordt in het kader van het algemeen belang.

In die optiek worden voormelde erkenningen pas toegekend voor zover de aanvrager beschikt over de noodzakelijke moraliteit en betrouwbaarheid voor de uitoefening van activiteiten in het kader van het terugkommoment en de aanvrager ook voldoet aan de overige voorwaarden, vermeld in het decreet terugkommoment en de uitvoeringsbesluiten ervan.

Het aanwezig zijn in hoofde van de aanvrager van de noodzakelijke moraliteit en betrouwbaarheid voor de uitoefening van de geambieerde activiteit en het voldoen aan de overige voorwaarden, vermeld in het decreet terugkommoment en de

uitvoeringsbesluiten ervan, zijn daarnaast ook ingeschreven als voorwaarden voor het behoud van de voormelde erkenningen.

Bij de beoordeling van de moraliteit en betrouwbaarheid kan er rekening gehouden worden met antecedenten, zo ook onder meer op het vlak van bijvoorbeeld eerdere erkenningen die geschorst of opgeheven werden. De elementen die aanleiding hebben gegeven tot de opheffing van deze eerdere erkenning kunnen in dat verband een reden vormen om de nieuwe erkenning te weigeren. Dit zal geval per geval beoordeeld worden in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak (en rekening houdende met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zoals het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, etc.).

De Vlaamse Regering wordt ook gemachtigd om een aantal specifieke gevallen te bepalen waarbij in elk geval niet voldaan is aan de moraliteits- en betrouwbaarheidsvereiste en de toekenning van voormelde erkenningen dus geweigerd moet worden. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om bepaalde strafrechtelijke inbreuken, een verval van het recht tot sturen, etc. De specifieke gevallen die in het uitvoeringsbesluit zullen vermeld worden, vormen een niet-limitatieve lijst van voorbeelden waarin de moraliteit en betrouwbaarheid geacht wordt in ieder geval niet aanwezig te zijn.

Artikel 14

Artikel 7/2 wordt vervangen.

Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken zorgt ervoor dat bepaalde informatie over de uitgereikte erkenningen online openbaar wordt gemaakt via een website. Op die manier is deze informatie in alle transparantie beschikbaar voor het publiek, onder meer met het oog op het voorkomen van fraude.

Het gaat meer specifiek om informatie met betrekking tot de erkenning van de instellingen die het terugkommoment organiseren evenals met betrekking tot de erkenning van de lesgevers die een onderdeel van het terugkommoment geven.

Er wordt bepaald welke gegevens gelinkt aan voormelde instellingen of lesgevers precies openbaar worden gemaakt.

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om de voorwaarden en nadere regels met betrekking tot het openbaar maken van voormelde informatie te bepalen. Zo kan de Vlaamse regering bijvoorbeeld regels bepalen omtrent de frequentie van het openbaar maken, de vormgeving, etc.

Artikel 15

Er wordt een nieuw artikel 7/3 toegevoegd.

Paragraaf 1 en 2

Zoals verder uiteengezet in de toelichting bij artikel 17 van het voorontwerp van decreet, wordt het KVH uitdrukkelijk van toepassing verklaard op de handhaving van het decreet terugkommoment en de uitvoeringsbesluiten ervan.

Conform artikel 9, §5, KVH dienen de toezichthouders vaststellingen over te maken aan de overheid die de erkenning heeft verleend. Hun verslagen van vaststelling moeten bovendien digitaal worden opgesteld en worden opgenomen in het Vlaams Handhavingplatform, waar ze in real time kunnen worden geraadpleegd door de betrokken overheid.

Vaststellingen in het kader van toezicht en beslissingen door beboetings- en herstellinstanties kunnen dus de trigger vormen om erkenningen te schorsen of op te heffen, op basis van de vaststelling dat aan (een) bepaalde (essentiële) voorwaarde(n) voor het behoud van de erkenning niet langer voldaan is.

Dat betekent m.a.w. dat als er vastgesteld wordt dat de houder van de erkenning niet (langer) beschikt over de vereiste moraliteit en betrouwbaarheid of er niet (langer) voldaan is aan de overige voorwaarden van het decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan, dit aanleiding kan geven tot handhavingsmaatregelen (in het kader van de toepassing van het KVH) en/of een (gehele of gedeeltelijke) schorsing of opheffing van de erkenning als instelling die het terugkommoment organiseert of als lesgever die een onderdeel van het terugkommoment geeft.

De schorsing en de opheffing zijn in die optiek niet te beschouwen als handhavingsmaatregelen (in het kader van de toepassing van het KVH), maar als loutere beslissingen van administratieve aard.

Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken kan de erkenning als instelling die het terugkommoment organiseert en de erkenning als lesgever die een onderdeel van het terugkommoment geeft, geheel of gedeeltelijk schorsen of opheffen als niet of niet langer voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten, met inbegrip van de moraliteits- en betrouwbaarheidsvereiste die opgenomen is in het nieuwe artikel 7/1.

De schorsing van een erkenning heeft tot gevolg dat de houders van de erkenning hun activiteiten tijdelijk moeten opschorten. De schorsing wordt beëindigd volgens de modaliteiten bepaald in de beslissing tot schorsing. Zo kan de beslissing tot schorsing voorzien dat de schorsing van rechtswege beëindigd wordt na afloop van de schorsingsperiode en/of voorzien dat de schorsing wordt beëindigd via een beslissing tot opheffing van de schorsing door het Departement waarbij het Departement vaststelt dat voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan, met inbegrip van de moraliteits- en betrouwbaarheidsvereiste.

Wanneer een erkenning wordt opgeheven, zal de erkende activiteit onmiddellijk en definitief moeten worden stopgezet. Dit is de meest verregaande beslissing van administratieve aard, die zal opgelegd worden wanneer de concrete omstandigheden hiertoe aanleiding geven.

Paragraaf 3

In geval van een initiatief tot schorsing of opheffing van de erkenning als instelling die het terugkommoment organiseert en de erkenning als lesgever die een onderdeel van het terugkommoment geeft, wordt de houder van de erkenning hiervan in kennis gesteld per beveiligde zending.

Om de houder van de erkenning de mogelijkheid te bieden om zijn verdedigingsmiddelen naar voor te brengen, beschikt men over de mogelijkheid om gehoord te worden indien men erom verzoekt.

Paragraaf 4

Deze bepaling bevat een delegatie aan de Vlaamse Regering om de voorwaarden en nadere regels voor de schorsing of de opheffing te bepalen.

Artikel 16

Er wordt een nieuw artikel 7/4 toegevoegd.

Dit artikel voorziet in het openbaar maken van bepaalde informatie naar aanleiding van de schorsing of de opheffing van de hiervoor vermelde erkenningen zodat deze in alle transparantie beschikbaar zijn voor het publiek, onder meer met het oog op het voorkomen van fraude.

Het bekendmaken van informatie over een schorsing of opheffing van een erkenning vormt een inmenging op het privé-leven zoals dat beschermd wordt door artikel 22 Grondwet en artikel 8 EVRM.

Om een gerechtvaardigde inmenging op dat recht te vormen, moet een bekendmaking een (voldoende nauwkeurige) wettelijke grondslag hebben en steeds een legitiem doel nastreven, noodzakelijk zijn en in redelijke verhouding staan tot het doel.

De algemene bekendmaking via de website is noodzakelijk gezien het ruime publiek belang heeft bij de bekendmaking op een algemeen toegankelijke website van de schorsing of de opheffing van de hiervoor vermelde erkenningen.

In het kader van het evenredigheidsbeginsel wordt ook uitdrukkelijk bepaald hoe lang de gegevens op de website beschikbaar blijven. Omwille van de mogelijke nadelige gevolgen van een langdurige bekendmaking, wordt de bekendmaking beperkt in de tijd tot maximaal zes maanden na afloop van de schorsing of tot maximaal zes maanden na de beslissing die een erkenning opheft.

Er wordt bepaald welke gegevens gelinkt aan voormelde instellingen of lesgevers precies openbaar worden gemaakt.

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om de voorwaarden en nadere regels met betrekking tot het openbaar maken van voormelde informatie te bepalen. Zo kan de Vlaamse regering bijvoorbeeld regels bepalen omtrent de frequentie van het openbaar maken, de vormgeving, etc.

Artikel 17

Dit artikel vervangt artikel 8 van het decreet terugkommoment.

Met het nieuwe artikel 8 van het decreet terugkommoment wordt het KVH geïmplementeerd en wordt het uitdrukkelijk van toepassing verklaard op de handhaving van het decreet terugkommoment en zijn uitvoeringsbesluiten. Aldus wordt bijgedragen tot de coördinatie en de stroomlijning van de procedures in de Vlaamse handhavingsregelingen.

Ondanks het feit dat het KVH uitdrukkelijk van toepassing wordt gesteld, zijn de artikelen van hoofdstuk 10 pas van toepassing als de Vlaamse regelgeving dit uitdrukkelijk heeft bepaald (desgevallend onder de voorwaarden die daarbij bijkomend worden gesteld). Hoofdstuk 10 bevat een aantal aanvullende instrumenten die, naast het standaardinstrumentarium dat bij een algemene van toepassingstelling van het KVH van kracht wordt, bijkomend kunnen van toepassing worden verklaard. In casu gaat het om de afdelingen 2, 4, 5, 10 en 12 van hoofdstuk 10 van het KVH.

Artikel 18

Dit artikel vervangt artikel 9 van het decreet terugkommoment.

In artikel 2, 15°, KVH wordt het begrip "herstelinstantie" gedefinieerd als "de bestuurlijke instantie of personen die door de Vlaamse regelgeving zijn aangewezen om toe te zien op herstel en beveiliging conform dit decreet".

Met het nieuwe artikel 9 van het decreet terugkommoment wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om de personeelsleden of entiteiten aan te wijzen die als herstellinstantie zullen optreden.

Artikel 19

Dit artikel vervangt artikel 10 van het decreet terugkommoment.

In het nieuwe artikel 10 van het decreet terugkommoment worden, in het licht van het KVH, de verboden gedragingen omschreven en wordt het maximum van de daaraan gekoppelde bestuurlijke geldboete vastgesteld.

Op grond van deze bepaling kunnen personen die het terugkommoment moeten volgen doch dit niet (tijdig) doen of doen in strijd met de bepalingen van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan, gestraft worden met een bestuurlijke geldboete van maximaal 4.000 euro per vastgestelde inbreuk.

Zo zal bijvoorbeeld de persoon die weigert het terugkommoment te volgen, kunnen worden bestraft met een bestuurlijke geldboete. Indien vastgesteld wordt dat er sprake is van een persoonsverwisseling, heeft de persoon die het terugkommoment moest volgen maar het liet volgen door een andere persoon het terugkommoment aldus de facto niet (tijdig) gevolgd. De persoon die het terugkommoment moest volgen kan in het geval van een persoonsverwisseling gestraft worden met een bestuurlijke geldboete. etc.

De bedragen van de bestuurlijke geldboetes worden elk jaar op 1 januari automatisch aangepast aan de gezondheidsindex van de maand november van het voorgaande jaar, waarbij het basisindexcijfer dat is van de maand november 2023. Het gewest heeft volheid van bevoegdheid voor de bestuurlijke geldboete en is niet gebonden om het strafrechtelijk systeem van opdecimen te volgen.

Artikel 20

Dit artikel vervangt artikel 11 van het decreet terugkommoment.

In het nieuwe artikel 11 van het decreet terugkommoment worden, in het licht van het KVH, de verboden gedragingen omschreven en wordt het maximum van de daaraan gekoppelde bestuurlijke geldboete vastgesteld.

Op grond van deze bepaling kunnen de instellingen en de lesgevers die het terugkommoment of onderdelen van het terugkommoment aanbieden of geven in strijd met de bepalingen van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan, gestraft worden met een bestuurlijke geldboete van maximaal 10.000 euro per vastgestelde inbreuk.

De bedragen van de bestuurlijke geldboetes worden elk jaar op 1 januari automatisch aangepast aan de gezondheidsindex van de maand november van het voorgaande jaar, waarbij het basisindexcijfer dat is van de maand november 2023. Het gewest heeft volheid van bevoegdheid voor de bestuurlijke geldboete en is niet gebonden om het strafrechtelijk systeem van opdecimen te volgen.

Het laatste lid werd toegevoegd naar aanleiding van een opmerking van de Raad van State. In randnummer 15 van het advies stelt de Raad dat de stellers van het voorontwerp dienen te overwegen om voor de voorwaarde inzake de moraliteit en betrouwbaarheid voor de uitoefening van activiteiten in het kader van het terugkommoment (artikel 13 van het voorontwerp dat artikel 7/1 invoegt in het decreet van 9 maart 2018), de ontworpen strafbaarstelling (artikel 20 van het voorontwerp dat artikel 11 van het decreet van 9 maart 2018 vervangt) te beperken tot het aanbieden van of lesgeven in het terugkommoment in de gevallen

uit de lijst van gevallen bepaald door de Vlaamse Regering waarin de moraliteit en betrouwbaarheid in elk geval niet voor handen is. De Raad werpt in dat verband de vraag op of voor de gevallen die als een gebrek aan moraliteit of betrouwbaarheid zouden worden beoordeeld, maar die niet vermeld zouden staan in de niet-limitatieve lijst die de Vlaamse Regering zal opstellen, de strafbaarheid wel voldoende voorzienbaar zal zijn in het licht van artikel 7 EVRM.

De suggestie van de Raad van State wordt gevolgd. Daartoe wordt aan het ontworpen artikel 11 van het decreet van 9 maart 2018 (dat ingevoegd wordt door artikel 20 van het ontwerp) een lid toegevoegd. Wat de noodzakelijke moraliteit en betrouwbaarheid voor de uitoefening van activiteiten in het kader van het terugkommoment betreft, bedoeld in artikel 7/1, eerste lid, geldt de in het eerste lid bedoelde strafbaarstelling dus enkel in de gevallen uit de lijst die bepaald wordt door de Vlaamse Regering in toepassing van artikel 7/1, tweede lid.

Deze bepaling doet geen afbreuk aan de mogelijkheid voor het bestuur om de erkenning als instelling die het terugkommoment organiseert of de erkenning als lesgever die een onderdeel van het terugkommoment geeft, te weigeren of volledig of gedeeltelijk te schorsen of op te heffen indien de instelling of de lesgever niet of niet langer beschikt over de noodzakelijke moraliteit en betrouwbaarheid (cf. het ontworpen artikel 7/1 en 7/3 van het decreet van 9 maart 2018), zo ook in de gevallen die niet opgenomen zijn in de lijst van de Vlaamse Regering met de gevallen waarin een aanvrager in elk geval niet over deze moraliteit en betrouwbaarheid beschikt. De specifieke gevallen die in het uitvoeringsbesluit zullen vermeld worden, vormen immers - zoals aangegeven in de memorie van toelichting - een niet-limitatieve lijst van voorbeelden waarin de moraliteit en betrouwbaarheid geacht wordt in ieder geval niet aanwezig te zijn.

Artikel 21

Met dit artikel wordt artikel 11/1 met betrekking tot de verwerking van gegevens vervangen.

Deze verwerking van gegevens is noodzakelijk voor het uitoefenen van een taak van algemeen belang.

De gegevensbank is een handig werkinstrument voor het administratieve beheer door alle betrokken actoren die instaan voor het terugkommoment. Deze actoren zijn de lesgevers die onderdelen van het terugkommoment kunnen geven en de erkende instellingen die het terugkommoment organiseren, maar ook de instellingen die instaan voor de opleiding en bijscholing van de lesgevers.

De gegevensbank is daarnaast ook een communicatieplatform om de bepalingen in de regelgeving daadwerkelijk te kunnen handhaven. Het gebruik ervan draagt bij tot een administratieve lastenverlaging voor de betrokken actoren en tot de bescherming van de personen die het terugkommoment moeten volgen tegen malafide niet-erkende instellingen en lesgevers.

De gegevensbank zal het Departement Mobiliteit en Openbare Werken in staat stellen om alle informatie in verband met erkenningen van instellingen en lesgevers die (een onderdeel van) het terugkommoment geven of willen geven in het kader van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten te verwerken en om te controleren of voldaan is aan de wettelijke kwaliteitsvereisten.

Als er vastgesteld wordt dat er niet (langer) voldaan is aan de wettelijke (kwaliteits)vereisten, kan dit o.m. aanleiding geven tot handhavingsmaatregelen (als vermeld onder artikel 8 en volgende van het decreet terugkommoment). De gegevensbank bevat in het licht hiervan ook informatie over het toezicht, de vaststellingen, de sancties en de maatregelen in uitvoering van het KVH.

Concreet zal de gegevensbank, onder meer, informatie bevatten betreffende:

1) De personen of instellingen die het terugkommoment organiseren/geven:

De gegevensbank zal bijvoorbeeld informatie bevatten betreffende:

- de uitgereikte erkenningen van instellingen voor het terugkommoment en de gegeven goedkeuringen voor de lokalen en oefenterreinen van voormelde instellingen alsook de personen die ze hebben aangevraagd en de instellingen aan wie ze werden uitgereikt;
- het goedgekeurde programma en draaiboek van het terugkommoment van de instellingen voor het terugkommoment;
- de planning voor het geven van het terugkommoment;
- de opleidingen en bijscholingen die worden verstrekt door de opleidingsverstrekkers aan lesgevers die een onderdeel van het terugkommoment geven, met inbegrip van de uitgereikte goedkeuringen, getuigschriften of attesten;
- het toezicht, de vaststellingen, de sancties en de maatregelen in uitvoering van het KVVH;
- etc.

Tevens zal de databank bijvoorbeeld ook de geweigerde aanvragen tot erkenning en goedkeuring en de redenen van weigering bevatten alsook de geschorste en opgeheven erkenningen en de redenen ervan, met inbegrip van strafrechtelijke veroordelingen.

In het besluit van de Vlaamse Regering zou als erkenningsvoorwaarde voorzien kunnen worden dat een lesgever niet mag veroordeeld zijn voor welbepaalde strafrechtelijke inbreuken. De verwerking van strafrechtelijke gegevens is in principe verboden, tenzij er een lidstaatrechtelijke bepaling bestaat die passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen biedt of als de verwerking noodzakelijk is om redenen van zwaarwegend algemeen belang. De passende waarborgen (zoals technische maatregelen ter bescherming van de gegevens) zullen in het besluit van de Vlaamse Regering verder worden uitgewerkt.

2) De deelnemers aan het terugkommoment of personen die het terugkommoment moeten volgen

De gegevensbank zal ook gegevens bevatten over het door personen gevolgde terugkommoment bij de erkende instellingen, met inbegrip van de uitgereikte getuigschriften, alsook alle informatie in het kader van de administratieve verplichtingen dienaangaande. Deze informatie wordt aangeleverd door de erkende instellingen en lesgevers voor het terugkommoment.

De gegevensbank zal, voor zover van toepassing, ook de contactgegevens en identificatiegegevens, met inbegrip van de (digitale) handtekeningen, de rijkregistergegevens en de ondernemingsgegevens bevatten die noodzakelijk zijn bij de verwerking van de overige informatie in de gegevensbank. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de contact- en identificatiegegevens, met inbegrip van het rijksregisternummer van de erkende lesgever die een onderdeel van het terugkommoment geeft, van de verantwoordelijken van de erkende instellingen, van de personen die het terugkommoment moeten volgen, etc.

In een uitvoeringsbesluit kan de lijst van te verzamelen gegevens worden gepreciseerd.

De informatie die in de gegevensbank wordt verzameld, kan worden ingevoerd door al de volgende actoren:

- het Departement Mobiliteit en Openbare Werken;

- de instellingen die erkend zijn om het terugkommoment te geven en de lesgevers die erkend zijn om onderdelen te geven van het terugkommoment;
- de instellingen die opleidingen en bijscholingen organiseren voor de lesgevers die erkend zijn om onderdelen te geven van het terugkommoment.

Het is de bedoeling dat de Vlaamse Regering verder uitwerkt wie welke gegevens in de gegevensbank invoert, alsook de frequentie.

Het komt vervolgens ook aan de Vlaamse Regering toe om te bepalen welke gegevens er uitgewisseld zullen worden tussen of met andere overheidsinstanties en entiteiten belast met een taak van openbaar belang ter uitvoering van het decreet terugkommoment en de uitvoeringsbesluiten ervan. Op die manier wordt de regelgeving betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer bij de verwerking van persoonsgegevens gerespecteerd.

De maximale bewaartermijn van de gegevens zal verder door de Vlaamse Regering worden bepaald. Alleszins mogen de persoonsgegevens die verbonden zijn aan een erkenning of goedkeuring niet langer dan vijf jaar na het verstrijken van de geldigheid van die erkenning of goedkeuring bewaard worden. Dit laat een correcte controle en handhaving toe op het decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan. De andere persoonsgegevens die geen betrekking hebben op een erkenning of goedkeuring zoals bijvoorbeeld de gegevens verbonden aan het door personen gevolgde terugkommoment, kunnen tijdens de levensloop van de betrokkene of tot op het moment dat de instelling de activiteiten vrijwillig of onvrijwillig stopzet, worden bewaard. Dit kan onder meer noodzakelijk zijn in het kader van de actieve openbaarheid van bestuur door de overheid. De gegevens met betrekking tot een dossier inzake handhaving van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan worden niet langer bewaard dan 20 jaar na vaststelling van de inbreuk. In ieder geval kunnen de persoonsgegevens niet langer worden bewaard dan wat strikt noodzakelijk is voor de vooropgestelde doeleinden.

Bij de maximale bewaartermijn van 20 jaar werd rekening gehouden met de maximale termijn waarbinnen de feiten naar aanleiding waarvan de persoonsgegevens zijn verwerkt, nog dienstig kunnen zijn voor het opleggen van straffen, bestuurlijke sancties, publieke herstelmaatregelen, beveiligingsmaatregelen of beslissingen van burgerlijke of administratieve aard of nog het voorwerp uitmaken of kunnen uitmaken van een administratief of juridisch beroep.

Tevens werd rekening gehouden met de periode waarbinnen de persoonsgegevens nog relevant kunnen zijn voor toekomstige handelingen in het kader van toezicht, opsporing, vervolging, sanctionering, beveiliging of herstel (bv. het toepassen van recidive).

De maximale bewaartermijn van 20 jaar doet uiteraard geen afbreuk aan het principe dat de persoonsgegevens eerder zullen gewist worden als zou blijken dat ze niet langer nuttig zijn voor het doel waarvoor ze verwerkt werden.

Hoofdstuk 9. Wijziging van het decreet van 3 mei 2019 houdende de havenkapiteinsdienst

Artikel 22

Dit artikel betreft een tekstuele wijziging met het oog op meer consequent taalgebruik in de tekst van het decreet.

Artikel 23

De voorziene wijziging hangt samen met het ontworpen artikel 26. In het geval van vaststellingen door middel van beeldmateriaal, wordt uiteengezet onder welke voorwaarden deze beschikken over bewijskracht tot bewijs van het tegendeel.

De gesuggereerde verbetering van de Raad van State, onder randnummer 16 van zijn advies, om de term "misdrijven" telkens te vervangen door "inbreuken", werd uitgevoerd.

Artikel 24

Ook deze tekstuele wijziging beoogt meer consequent taalgebruik in de tekst van het decreet.

Artikel 25

Deze wijziging betreft een verduidelijking van de terminologie in navolging van een suggestie van de Raad van State in advies nr. 72.779/3 van 23 januari 2023.

Artikel 26 en 27

Deze artikels verduidelijken welke detectiemiddelen kunnen worden aangewend voor de vaststelling van inbreuken en op welke wijze.

Voor wat betreft het gebruik van camera's, dient verduidelijkt dat de bepalingen moeten begrepen worden als een *lex specialis* ten aanzien van de Camerawet, die het voor de havenkapiteinsdienst mogelijk maken om de taken toegekend in het havenkapiteinsdecreet, hoofdzakelijk binnen de context van het verzekeren van de openbare orde, rust en veiligheid binnen het havengebied (cf. artikel 4 van dat decreet), uit te voeren.

Vaste camera's zijn camera's die op een vaste plaats worden geïnstalleerd om vanaf deze locatie te filmen, terwijl mobiele camera's op basis van de noden kunnen worden verplaatst om vanaf verschillende plaatsen of posities te filmen. Dergelijke camera's kunnen desgevallend ook aan boord van vaartuigen of drones geplaatst worden.

Wat betreft de plaatsing en het gebruik van camera's in het kader van handhaving door de havenkapiteinsdienst binnen het havengebied, worden ook een aantal specifieke aspecten met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens geregeld, in toepassing van eerder ontvangen adviezen van de Raad van State in deze materie.

Naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad van State, geformuleerd onder randnummer 9.3.7 van zijn advies, werden een aantal elementen toegevoegd:

- in de eerste zin van het nieuw ontworpen derde lid van artikel 18, §1 wordt duidelijker beschreven voor welke doeleinden het beeldmateriaal kan worden opgenomen. Meer bepaald wordt dit uitdrukkelijk gekoppeld aan de taken van de havenkapiteinsdienst binnen het kader van het decreet over de havenkapiteinsdienst zelf;

- wat betreft de bewaartermijn, wordt nu ook een maximale bewaartermijn bepaald wanneer bepaalde feiten worden vastgesteld. De aanvankelijke bewoording "strafbare feiten" werd nog verbeterd door "inbreuken of schadeverwekkende daden" in samenhang met de opmerking van de Raad van State onder randnummer 16 van het advies en het hierboven vermelde eerste streepje;

- ook de regeling over de toegang tot het beeldmateriaal wordt verder uitgewerkt. Waar deze aanvankelijk slechts vermeldde dat "de toegang beveiligd was", wordt

nu ook uiteengezet welke personen toegang hebben. Het gaat enerzijds over de personeelsleden van de havenkapiteinsdienst. Er wordt hier nog opgemerkt dat het ook gaat over de havenluitenanten. Hoewel deze zelf geen vaststellingen kunnen doen cf. artikel 26 (in de zin van PV's opstellen), zijn zij wel de helpende handen van de havenkapitein en moeten zij dienvolgens ook het beeldmateriaal kunnen aanwenden voor hun operationele taken. De personen met specifieke taken in het kader van verwerking van gegevens zijn hoofdzakelijk de personeelsleden op de IT-dienst die de betrokken beelden behandelen. Tenslotte wordt ook rekening gehouden met bijzondere wetgeving die aan bepaalde personen, diensten of entiteiten toegang kan verschaffen.

Dat de toegang beveiligd is, moet worden begrepen in die zin dat de havenbedrijven ervoor zorgen dat de toegang tot deze gegevens afgesloten wordt. Zij voorzien hiervoor de nodige interne procedures.

Artikel 28 en 29

In het raam van de handhaving van havenpolitieverordeningen en havenverkeersverordeningen zal de havenkapiteinsdienst verwerkingen van persoonsgegevens verrichten. Dat zal onder andere het geval zijn bij het opstellen van een proces-verbaal, maar bijvoorbeeld ook bij het uitvoeren van onderzoekshandelingen, of in het kader van de procedure met betrekking tot de onmiddellijke inning, minnelijke schikking of borgstelling.

De ontworpen bepalingen hebben tot doel de verwerking van persoonsgegevens door de havenkapiteinsdienst in het raam van de handhaving van havenpolitieverordeningen en havenverkeersverordeningen in overeenstemming te brengen met de relevante normen over de bescherming van persoonsgegevens.

In navolging van de opmerking van de Raad van State, geformuleerd onder randnummer 9.3.8 van diens advies, werd de mogelijkheid om "andere persoonsgegevens" te verwerken (uitsluitend als dat noodzakelijk is voor het vervullen van de taken, vermeld in het eerste lid) verwijderd en wordt thans nader bepaald dat het gaat om vaar- en voertuiggegevens en afbeeldingen van personen.

Luidens artikel 6, lid 1, AVG is de verwerking van persoonsgegevens alleen rechtmatig als ten minste één van de grondslagen voorhanden is die in die bepaling worden opgesomd. De relevante grondslag wordt gevonden in artikel 6, lid 1, e): "*[D]e verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen.*" De verwerking van de gegevens is meer bepaald noodzakelijk voor de aan de havenkapiteinsdienst toegekende taken en bevoegdheden inzake de opsporingen vervolging van inbreuken in de context van het betrokken decreet.

Omdat het niet wenselijk is dat een onderzoeker iemand van wie wordt vermoed dat hij zich schuldig maakt aan een overtreding, zou moeten informeren over het feit dat hij gegevens over hem aan het verzamelen is, laat artikel 23 AVG een opening, door te voorzien in de mogelijkheid om in het recht aan bepaalde rechten en verplichtingen beperkingen te stellen, voor zover dat in een democratische samenleving noodzakelijk en evenredig is voor welbepaalde belangen. Een aantal aspecten van de beperkingen moet uitdrukkelijk in de regelgeving worden geregeld. In artikel 28 wordt dan ook een regeling tot beperking van de rechten van de rechtsonderhorige in die omstandigheden ontworpen, welke geheel in lijn is getrokken met de talrijke reeds bestaande Vlaamse regelgevingen in verband met taken van inspectiediensten.

Naar aanleiding van de opmerking onder randnummer 9.3.11 van het voormelde advies van de Raad van State, wordt de materiële vergissing, waarbij de clausule

met betrekking tot de eventuele verlenging van de termijn in het ontworpen artikel 18/3, vijfde lid, werd vergeten, rechtgezet. Daarnaast wordt ook nog een louter tekstuele verbetering doorgevoerd, waar in het laatste lid het woord "inspecteurs" wordt vervangen door betrokken personeelsleden van de havenkapiteinsdienst.

Hoofdstuk 10. Wijzigingen van het Scheepvaartdecreet van 21 januari 2022

Artikel 30

Dit artikel voegt aan artikel 80 een punt 7° toe, waardoor bijboten die worden gebruikt voor het aan en van boord brengen van personen en goederen, en bij redding, berging en werkzaamheden vrijgesteld zijn van scheepvaartrechten en andere retributies. Bovendien wordt bepaald dat bijboten zich bij het binnenvaren in het bevoegdheidsgebied van een waterwegbeheerder of bij de afvaart binnen het bevoegdheidsgebied niet dienen aan te melden bij de waterwegbeheerder, die het kosteloos een vaarvergunning verleent.

Daarnaast voegt dit artikel aan de bestaande tekst van artikel 80 een tweede paragraaf toe, die bepaalt dat woonvaartuigen die beschikken over een geldige vergunning of concessie om een ligplaats in te nemen, wanneer zij zich op hun ligplaats bevinden of wanneer zij gesleept worden naar een andere locatie, vrijgesteld zijn van de vereiste van het beschikken over een waterwegenvergunning. Naar aanleiding van een vraag van de auditeur bij de Raad van State werd voorgesteld om deze nieuwe paragraaf anders te formuleren, waarmee de Raad instemde in zijn advies.

Artikel 31

Dit artikel voegt aan artikel 133 van het Scheepvaartdecreet een punt 3°/1 toe dat bestuurlijke sanctionering van een overtreding van artikel 39 Scheepvaartdecreet, zijnde illegale watercaptatie, mogelijk maakt.

Daarnaast voegt het aan hetzelfde artikel een punt 3°/2 toe, dat een miskennis van een tijdelijk captatieverbod of een tijdelijke captatiebeperking als vermeld in artikel 41 van het Scheepvaartdecreet, mogelijk maakt.

Artikel 32

Dit artikel wijzigt naar aanleiding van het advies van de MORA artikel 198 van het Scheepvaartdecreet. Artikel 198 voorzag in een inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2024 voor verscheidene bepalingen met betrekking tot watercaptatie en het voorzien van een nieuwe tariefstructuur via een besluit van de Vlaamse Regering. Aangezien het uitvoeringsbesluit dat in deze nieuwe tariefstructuur dient te voorzien nog niet definitief goedgekeurd is, wordt de inwerkingtredingsdatum voor de geïmplementeerde bepalingen uitgesteld naar 1 januari 2025, waardoor de bestaande tariefstructuur behouden blijft en er geen juridisch vacuüm ontstaat.

De Raad van State wees er op dat het voorontwerp van decreet verkeerdelijk verwees naar artikel 196.

Hoofdstuk 11. Slotbepalingen

Artikel 33

Wijzigingen van het koninklijk besluit van 30 september 2005 moeten overeenkomstig artikel 29, 1bis, van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer worden bekrachtigd binnen 12 maanden na de inwerkingtreding ervan.

Aangezien het koninklijk besluit van 30 september 2005 bij decreet wordt gewijzigd, wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om het nieuwe punt 39/3° nadien te wijzigen, te vervangen of geheel of gedeeltelijk op te heffen.

Artikel 34

Met artikel 12 van het decreet terugkommoment werd in artikel 601ter van het Gerechtelijk Wetboek een beroepsmogelijkheid voorzien bij de politierechter, burgerlijke kamer, tegen de eindbeslissing over de bestuurlijke geldboete.

Gezien met het nieuwe artikel 8 van het decreet terugkommoment (zoals vervangen door artikel 17 van het voorontwerp van decreet) het KVH wordt geïmplementeerd en uitdrukkelijk van toepassing wordt verklaard op de handhaving van het decreet terugkommoment en zijn uitvoeringsbesluiten, waarbij het Handhavingscollege zal optreden als bevoegd bestuursrechtcollege voor beroepen tegen bestuurlijke sanctie- en herstelbeslissingen, wordt met dit artikel de in artikel 601ter, 7°, van het Gerechtelijk Wetboek voorziene beroepsmogelijkheid opgeheven.

Hangende procedures inzake het terugkommoment kunnen, overeenkomstig de overgangsregeling die vervat is in artikel 105, §4, tweede lid, van het KVH, verder afgehandeld worden voor de politierechtbank.

Artikel 35

Eerste lid

In het eerste lid is voorzien dat de Vlaamse Regering de datum van inwerkingtreding van de wijzigingen aan het decreet terugkommoment zal bepalen.

Ingevolge een opmerking van de Raad van State (randnr. 19) dat artikel 34 (artikel 35 in het voorontwerp van decreet) gelijktijdig in werking zou moeten treden met de bovenstaande wijzigingen, werd de verwijzing naar dit artikel toegevoegd.

De uiterste datum van inwerkingtreding wordt bepaald op 31 december 2025.

Tweede lid

Het tweede lid regelt de werking in de tijd van de invoeging van paragraaf 2ter in artikel 7 van het Loodsdecreet. Overeenkomstig een opmerking van de Raad van State werd de datum van uitwerking gewijzigd naar 1 maart 2004.

Brussel, 19 januari 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS